

DRAUGAS

PERIODICALS
November 28,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
TREČIADIENIS – WEDNESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 28, 2001

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 11/27/01

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 230

Kaina 50 c.

Londono arbitraže – „Mažeikių naftos“ ir „Fluor Daniel“ byla

Vilnius, lapkričio 27 d. (BNS) – Londono arbitraže nagrinėjamas abipusis JAV bendrovės „Williams International“ valdomos „Mažeikių naftos“ ir Būtingės naftos terminalo projektuotojos JAV bendrovės „Fluor Daniel International“ ieškinys.

„Mažeikių nafta“ siekia prisiesti 600 mln. litų, o Būtingės naftos projektuotoja bendrovė „Fluor Daniel“ – 82,5 mln. litų, rašo „Lietuvos rytas“.

Pirmadienį Londone arbitraže liudijo buvęs generalinis Būtingės terminalo direktorius Vladislavas Gedvilas. Šiomis dienomis ten pakviestas liudyti ir Seimo narys Vytenis Andriukaitis. Praėjusių ketvirtadienį advokatai Londone apklause buvusį ūkio ministrą Vincą Babilų.

Anot teisme liudijusio buvusio Seimo nario ir krašto apsaugos ministro Audriaus Butkevičiaus, „Fluor Daniel“ nori įrodyti, kad Būtingės terminalo statybos finansavimas strigo ne dėl jos kaltės, o todėl,

kad Lietuvos vadovybė iš anksto turėjo kitų sumanymų dėl Mažeikių naftos perdirbimo įmonės, Biržų naftotiekio bei Būtingės terminalo pirkėjų.

Dar 1999 metų pavasarį premjero Gedimino Vagnoriaus vyriausybė įpareigojo „Mažeikių naftą“ siekti taikaus susitarimo su terminalo projektuoju „Fluor Daniel“ bei įvertinti jos darbų ir paslaugų pabranginimą. Tačiau šalims nepavykus susitarti, ginčas sprendžiamas Londono arbitraže, kaip ir numatyta sutartyje.

1998-ųjų vasarą Būtingės terminalo statybos rangovės Vokietijos bendrovė „Preussag Wasser & Rohrtechnik“ bei „Fluor Daniel“ dėl užsitiesusių statybų pareiškė 35 mln. JAV dolerių vertės pretenzijų, kurių suma vėliau dar padidėjo. Pasak tuometinės spaudos, rangovų pretenzijos pabrangino terminalo statybą nuo 267 mln. dol. iki maždaug 320 mln. dol.

„Mažeikių nafta“ tampa Lietuvos problema

Vilnius, lapkričio 27 d. (BNS) – Premjeras Algirdas Brazauskas pareiškė, kad JAV bendrovės „Williams International“ valdoma „Mažeikių nafta“ kelia nerimą valstybės pareigūnams.

„Imonė blogai administruoja ir turi pastovius nuostolius kiekvienais metais. Siemet ji ypatingai pasizymi šituo ir turi 170 mln. litų nuostolių. Čia tampa mūsų problema, nes „Mažeikių nafta“ mums yra skolinga labai didelei pinigų sumai – apie 1,5 mlrd. litų. Jeigu ji šitai dirbs, tai kas gi mums gražins skolas“, antradienį, kalbėdamas per Lietuvos radiją, sakė A. Brazauskas.

„Mažeikių nafta“ pagal JAV visuotiniai pripažintus apskaitos principus per devynis šių metų mėnesius patyrė 162,27 mln. litų nuostolių. 2000-ųjų devynių mėnesių „Mažeikių naftos“ nuostoliai buvo 89,5 mln. litų.

Praėjusią savaitę paaiškėjo, kad „Mažeikių nafta“ nemoka palūkanų už susivienijimų vyriausybės suteiktas daugiau nei 1 mlrd. litų paskolas. Spalio mėnesį ji nesumokėjo 10,4 mln. litų palūkanų, tą patį ketinama padaryti ir lapkritį.

Pinigų „Mažeikių nafta“ teigia naudojanti atlyginti dėl vyriausybės išpareigojimų nevykdymo patiriamus nuostolius.

* Grupė specialistų apžiūrėjo iš Būtingės naftos terminalo į bendrovę „Klaipėdos laivų remontas“ atgabentą visas 6 povandenines žarnos dalis. Bendras žarnos ilgis – 60 metrų. Žinová mano, kad ji seniai nevalyta, nes aplipusi kriauklėmis, matyti įtrūkimai. Klaipėdos apygardos prokuratūros pareigūnai suskaičiavo per 10 išorinio sluoksnio įtrūkimų, vienoje vietoje žarna yra kiauurai įplyšusi 28 centimetrus. Žarna apžiūrės ją pagaminusios Italijos bendrovės atstovai bei nepriklausomi specialistai iš Didžiosios Britanijos ir aiškinsis, ar žarna įplyšo dėl gamybinių klaidų, ar dėl netinkamo naudojimo.

* Traukinio avarija Kretingos rajone įvyko lietaus ir upelio vandenims paplovus geležinkelio sankasą, nustatė „Lietuvos geležinkelių“ komisija. Lapkričio 9 d. Kretingos rajone įvykusios avarijos priežastis buvo nenormaliai aukštas netoliese tekančio Tenžės upelio vandens lygis ir didelis kritulių kiekis, dėl ko upelis išsiliejo iš savo krantų. Vanduo apėmė geležinkelio pylimo pagrindą, todėl pylimo

Lapkričio 22 dieną įvykęs prekybos centro „Hyper Rimi“ atidarymas Vilniuje pažymėtas ne tik nauju Lietuvos rekordu – užregistruotas didžiausias prekybos vežimelis, bet ir milžiniška pirmųjų klientų grūstimi. Agentūra „Factum“ prie naujojo centro užregistravo specialiai „Hyper Rimi“ atidarymui pagamintą prekybos vežimėlį, kurio aukštis siekia 3,2 metro, plotis – 2,24 metro, o ilgis – 2,75 metro. Į didžiausią „Rimi“ tinklo prekybos centro atidarymą sostinės Šiaurės miestelyje ketvirtadienį gausiai plūdo pirmųjų pirkėjų minia. Šios parduotuvės bendras plotas siekia 19,000 kv. metrų, o prekybos salės – 9,500 kv. metrų. Šalia įrengta 1,345 vietų automobilių stovėjimo aikštelė. Teigiama, kad milžiniškam, daugiau kaip 40,000 maisto ir ne maisto prekių gabenimui ir yra skirtas didžiausias Lietuvoje prekybos vežimelis.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Tėvynėje pasižvalgius

* Jau kitą savaitę Lietuva pasieks pirmosios Europos Sąjungos (ES) specialiosios paramos žemės ūkiui programos (SAPARD) lėšas. Iš šiemet Lietuvai numatytų skirti 30,339 mln. eurų (apie 106,8 mln. litų) ir Nacionalinį fondą iš karto turėtų būti pervesta iki 49 proc. sumos. Žemės ūkio ministro Jeronimo Kraujelio skaičiavimais, iš viso per penkerius metus (iki 2006-ųjų) Lietuva iš SAPARD gaus apie 750 mln. litų negrąžintinos paramos, o kartu su valstybės biudžeto bei pačių paramos gavėjų pinigais į žemės ūkį ir kaimo plėtrą bus investuota apie 1,9 mlrd. litų. (BNS)

* Atsižvelgdama į tai, kad Lietuvoje vis labiau plinta negerų požiūmių turintys religiniai jūdėjimai, vyriausybė pavadė Teisingumo ministerijai įsteigti religinių reikalų padalinį, kuris analizuotų religinių bendruomenių ir bendrijų veiklą, teiktų išvadas Seimui dėl jų valstybinio pripažinimo, stebėtų naujų religinių jūdėjimų plitimą Lietuvoje ir užsienyje. Dėl lėšų stygiaus bus įsteigtas ne departamentas, o kelių žmonių skyrius, kuris ateityje galėtų išaugti į didesnį padalinį. (BNS)

* Seimo narys Gediminas Vagnorius siūlo skelbti įmonės bankrotą, kai jos 3 mėn. neišmoka savo darbuotojams algų. Jo teigimu, galiojantis bankroto reikalavimas – kai įmonės skolos viršija pusę jos turto, yra nepakankamas. (VŽ, Elta)

* Automobilininkus kiti tarsi metais gali užgrūti net keli nauji mokesčiai. Vėl ketinama įvesti sovietiniais laikais buvusį kelių mokestį bei patvirtinti prabangių automobilių mokestį. Be to, nuo kitų metų balandžio mėnesio visi vairuotojai turės įsigyti transporto priemonių savininkų civilinės atsakomybės draudimą. (LR, Elta)

gruntas neteko savo savybių ir, veikiamas traukinio vibracijos bei žemės sankasos svorio, pasislinko. Dėl to atsirado pylimo nuosliauza ir nuo bėgių nuvirtė 17 prekinio traukinio vagonų. (BNS)

* Krašto apsaugos ministerijos ir kariuomenės vadovybė, apsilankiusi akcinėje bendrovėje „Achema“, domėjosi šios trašų įmonės saugumo užtikrinimu. Lietuvoje esančių valstybinių reikšmės ir rizikos objektų sąrašė „Achema“ priskirta prie rizikos objektų, kuriuose kilusi avarija gali sukelti grėsmę gyventojams. Bendrovė įsikūrusi Jonavoje, šalia Neries ir Šventosios upių santakos ir yra didžiausia azotinių trašų bei įvairių kitų pramoninių chemijos produktų gamintoja Baltijos valstybėse. Joje dirba per 1,000 žmonių. (BNS)

* Pensijų reforma yra būtina, nes pastaruoju metu vis dažniau pasigirdavo dvejonių, ar ateityje pensijos iš viso bus mokamos, todėl visai neverta mokėti socialinio draudimo mokestį. Demografinė situacija Lietuvoje prastėja. Pasaulio bankas spėja, kad per artimiausius 50 metų pensinio amžiaus žmonių Lietuvoje padaugės 12,4 proc., o darbingo amžiaus žmonių sumažės net 24,3 proc. (KD, Elta)

* JAV studijuojanti kaudietė Neringa Statkevičiūtė yra išrinkta šios valstybės universitetų Vakarų kalnų konferencijos geriausia praejusios savaitės plaukiki. Lietuvė titulo nusipelnė už pirmąsias vietas varžybose su Provo miesto Brigham Jango universiteto plaukikais. (KD, Elta)

* Ispanijos pietuose, Valensijos regiono Kuljeros mieste, pirmadienį buvo rasti trys mirę lietuviai, kurie arba apsinuodijo alkoholiu, arba ginklų sušalo. Žinią patvirtinę Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas sakė, jog mirusieji yra 37 metų marijampolietis Algis Akamavičius, 33 metų Petras Brėdikas ir 30-metis klaipėdietis Vidmantas Zarionas. Pasak Valensijos laikraščio „Las Provincias“, šie lietuviai kartu su dar dviem tautiečiais nuo praejusios vasaros gyveno automobilyje, kuris stovėjo netoli San Antonio paplūdimio esančioje turistams skirtoje aikštelėje. (BNS)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Bona. Antradienį prasidėjo derybų dėl politinės Afganistano ateities. Vokietijos užsienio reikalų ministras Joschka Fischer afganistaniečių atstovams, tarp jų – Šiaurės sąjungos nariams ir buvusio karaliaus šalininkams pareiškė, jog „Afganistanas dabar turi puikią galimybę laimėti taiką ir susitaikymą suvienytoje nepriklausomoje valstybėje. Atsakomybė gula ant jūsų pečių. Niekas negali ir nenori jūsų nuo jos atleisti“. Diplomatai tikisi, kad per derybas bus susitarta įsteigti laikinąją valdantiąją Afganistano tarybą iš maždaug 15 žmonių, kuri būtų panaši į ministrų kabinetą, ir didesnė, daugiau kaip 100 žmonių grupė, kuri iki rinkimų atliktų tam tikras parlamento užduotis. „Mes tikimės dėl laikinosios valdžios susitarti per tris dienas“, pareiškė Šiaurės sąjungos pareigūnas, generolas Sayed Hussein.

Islamabadas. JAV remiamos Afganistano opozicijos pajėgoms artėjant prie paskutinės Talibano tvirtovės Kandaharo, Islamabado antradienį prasidėjo tarptautinių rėmėjų ir pletros specialistų susitikimas, kurio metu bus aptartos potalibano Afganistano atstatymo galimybės. Bendru Pasaulio banko, Jungtinių Tautų pletros programos ir Azijos pletros banko sumanymu surengto susitikimo metu bus siekiama išsklaidyti bugštavimus, jog per 20 metų trukusį karą ir taip suniokota valstybė buvo dar labiau sugriauta per JAV vadovaujamą karinę kampaniją prieš terorizmą.

Vašingtonas. JAV Valstybės sekretorius Colin Powell pranešė, kad Amerika panaudos karinę operaciją prieš talibus Rusijos patarimu, bet „šis konfliktas skiriasi nuo buvusio dešimtmetyje, kai Sovietų sąjungai priešinosi vieninga valstybė“. Interviu televizijai CNN jis pažymėjo, kad „jie (rusai) davė mums daug patarimų. Mes pasimokėme iš jų patyrimo“. C. Powell priminė, kad pagrindinis JAV karinės kampanijos tikslas – sučiupti besislapstantį Osama bin Laden ir jo sekėjus iš teroristų tinklo „al Qaeda“, ir tuo Amerikos operacija skiriasi nuo ilgo Sovietų sąjungos karo tikslų.

Kabulas. Uniformuoti, ginkluoti „Kalašnikov“ automatais rusai, kurie užėmė Afganistano sostinės centre esantį dykvietytės lopinį, antradienį pareiškė statą lauko ligoninę, o galbūt – ambasadą. Maždaug 100 vyrų iš Rusijos nepaprastųjų situacijų ministerijos, kuri nėra susijusi su kariuomene, pirmadienį sutemus įkūrė bazę, kuri tarp vietinių gyventojų sukele apkalbas ir net pasibaisėjimą. „Mes statome lauko ligoninę... ir laikiną ambasadą“, pareiškė vienas jų. Pirmadienį Maskva pranešė, kad 12 Rusijos kariuomenės lektuvų pristatė į Afganistaną atsargų bei reikmenų, siekiant vėl atidaryti Rusijos ambasadą Kabule ir suteikti humanitarinę pagalbą. Rusija jau daug metų tiekė ginklus prieš talibus kovojančiai Šiaurės sąjungai. Žlugus Talibano vyriausybei, Maskva pažadėjo padėti Afganistanui susidoroti su humanitarinėmis problemomis. Tačiau jeigu antradienį įvykdyto manevro tikslas ir buvo humanitarinis, joks aukštesnis pareigūnas negalėjo paaiškinti šios užduoties tikslo.

Vašingtonas. Afganistane antradienį buvo dislokuota daugiau nei 600 JAV jūrų pestininkų ir artimiausiu metu jų gretos turėtų padidėti maždaug iki 1,000. Pentagono atstovė spaudai Victoria Clarke pranešė, kad kariai dislokuoti už maždaug 100 kilometrų į pietvakarius nuo Talibano citadėlės Kandaharo.

Bagdadas. Irakas antradienį griežtai atmetė JAV prezidento George W. Bush reikalavimą leisti į šalį sugrįžti Jungtinių Tautų ginkluotės tikrintojams, kad būtų nustatyta, ar Bagdadas nekuria masinio naikinimo ginklų. Irako vyriausybės atstovas spaudai teigė, jog „Irakas gali apginti save bei savo teises, todėl nepaklus grasinimams, o tik teisingumui“. Pirmadienį G. W. Bush pareikalavo, kad Irakas leistų tarptautiniams ginklų tikrintojams atnaujinti savo darbą, teigdamas, kad Vašingtono karas prieš terorizmą bus nukreiptas ir prieš „tuos, kurie kuria masinio naikinimo ginklų pasauliui terorizuoti“. Pasak Irako, visų pirma JT turi atšaukti 11 metų Iraku taikomas sankcijas, o Vakarai – panaikinti aviacijos skrydžių draudimo zonas Šiaurės ir Pietų Irake.

Maskva. Rusija mano, jog vykdančią operaciją prieš tarptautinį terorizmą, būtų neteisinga ir pavojinga panaudoti jėgą prieš Iraką. Kaip pareiškė Rusijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Aleksandr Saltanov, „pasaulio žiniasklaidos aktyviai skelbiami pranešimai apie galimą jėgos panaudojimą prieš Iraką verčia su neriminti“. „Pirma, nėra jokių įrodymų, kad Bagdadas susijęs su rugsejo 11-osios įvykiais JAV. Antra, jei kalbėsime konkrečiai apie Irako problemą, – karnis jos sprendimas neįmanomas. Ją sureguliuoti galima tik politiniais diplomatiniais metodais, vadovaujantis atitinkais Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nutarimais“, pabrėžė Rusijos diplomatas.

Jeruzalė. Izraelio kariuomenė antradienį pranešė galutinai pasitraukusi iš palestiniečių rajonų, kuriuos pakartotinai okupavo po praėjusių mėnesį įvykdyto Izraelio ministro nužudymo. Šis išvedimas sutapo su naujos JAV tarpininkavimo užduoties, kuria siekiama užbaigti 14 mėnesių trukantį kraujo praliejimą tarp Izraelio ir palestiniečių, pradžią. Tačiau palestiniečių saugumo atstovs pareiškė, kad šis Izraelio kariuomenės išvedimas tėra „kosmetinis“.

Maskva. Rusijos prezidento įgaliotasis atstovas Pietų federalinėje apygardoje Viktor Kazancev ragina kariškius Šiaurės Kaukaze dirbti savo tiesioginį darbą ir mažiau vertinti politinius įvykius. „Išsivaizduokite, jeigu amerikiečiai sučiups bin Laden anksčiau negu mes Khatib ir Basajev (cečėnų vadus - red.). Bus gėda“, pažymėjo jis.

Varšuva. Praėjusią žiemą Lenkijoje sušalo 112 žmonių. Daugiau kaip pusė jų buvo benamiai. Neoficialiais duomenimis, benamių skaičius svyruoja nuo 25,000 iki 100,000 žmonių. Vien tik sostinėje Varšuvoje pastogės neturi 14,000-20,000 žmonių.

KALENDORIUS

Lapkričio 28 d.: Jokūbas, Rim-gaudas, Rytas, Steponas, Valerijonas.
Lapkričio 29 d.: Budvyde, Dau-jotas, Iluminata, Saturninas, Vela

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

SVEIKINAME SKAUTININKĄ PRELATĄ LEONARDĄ MUSTEIKĮ

Siomis dienomis patyreme, kad Sunny Hills, Floridoje gyvenantis skautininkas kun. Leonardas Musteikis, sulaukęs garbaus 90 metų am-

žiaus, bažnytinės vyresnybės buvo pakeltas į prelatus. Ši žinia pradžiugino daugelį jį pažįstančių, o tuo labiau su juo skautiškoje veikloje bendravusių.

Sveikindami gerbiamą prelatą Musteikį, linkime jam sveikatos ir stiprybės dar daug metų tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui.

Šia proga norime skaitytojus supažindinti su gerbiamo Prelato ilgo gyvenimo keliu, jo paties parašyta autobiografija, jam 1988 metais kunigystės aukstinį jubiliejų švenčiant. Ši nuoširdų, beveik poetišką pasipasakojimą, gerbiami autorių, spausdiname redakcijos raudono pieštuko nepalietę. Nuoširdi padėka ir šį rašinį parūpinusiam žurnalistui Alfonsui Nakui.

ILGO GYVENIMO KELIONĖJE

(skautininko prel. Leonardo Musteikio autobiografija)

VAIKYSTĖ

Sakoma, kad Zarasų kraštas yra Lietuvos Šveicarija. Tai kraštas, kuriuo galime didžiuotis visai pagrįstai. Kraštas išpuostas žaliais goliais, vėšiais pušineliais, gausus smiltyneliais, derlingais grikių laukais. Pro alksnius ir susirangiusius žilvičius skaidrus upeliai rėžia kelius į veidrodinius ežerėlius. Šiose apylinkėse, netoli ramaus Luodžio ežero, yra Salako miestelis, garsus didele granito bažnyčia. Ši bažnyčia yra didžiausias žilvičių ir žmonių vargų liudininkas. Abejū didžiųjų karų metais ji buvo prieš sprogmenų taikiny, ir dabar dar jos nugriautų bokšto nevalia atstatyti. Kaip ir milijonams pavergtų ir ištremtų lietuvių uždrausta ar kliudoma siekti tradicinių idealų, kurie laikomi amžiniais. O mano gyvenimo pradžia yra susijusi su šia bažnyčia: aš joje buvau pakrikštytas kaip tik pirmisiais jos egzistavimo metais.

Esu gimęs 1911 m. rugpjūčio 16 d. Laučiūniškių kaime, 7 kilometrai nuo Salako. Kūmai buvo Jonas Kavaliukas ir Veronika Šileikienė, mano teta. Krikštijo kun. Juozas Laurėncikas 1911 m. 22 d. nardo vardu. Iš mūsų penkių brolių ir dviejų seserų išaugom tik keturi broliai: Liudvikas, aš, Antanas ir Mečišlovas. Tėvai buvo kilę iš Valeišio parapijos, abu ūkininkai. Tėvas Vincentas Musteikis iš Šiožinių km. ir motina Teofilė Miškinytė iš Kloviškių km. Tėvelis mirė, 56 metų, 1929 m. liepo 24 d. ant mano rankų, palikdamas mane tik ką įpusėjus gimnaziją. Palaidotas Salako parapijos kapinėse. Motina mirė 73 metų, 1953 m. gegužės 13 d., nieko nežinodama apie savo trijų sūnų likimą. Palaidota Kloviškių km. kapinėse, vėliau perkelta į Salako kapines.

Tėvai turėjo sumanymo ne tik ūkyje, bet ir kitose srityse. Salake turėjo arbatinę, bet Didžiojo karo metu buvo suarankintas miestelis, drauge ir jų verslas. Kaime būdami mažazemiai, nuomodavo dvi-

ro sklypus, uogas sodindavo pardavimui ir p.n. Tėvai buvo pamaldūs. Šalia rytinių ir vakarinių maldų dažnai jų rankose buvo rožinis, o sekmadieniais valandas giedodavo.

Kalbant apie tėvų būdą, tenka pastebėti, kad mes prie tėvo nesiglausdavom, nebent iš didelio reikalo. Mamos primokinti, pirma pabučiudavom tėvui ranką, ir tik po to prašydavom ko nors. Tėvi esant troboje nesiglausdavom laisvi: nutrūkdavo mūsų klagesys ir stengdavomės kur nors ištįsti ir nuošalę. Tėvas buvo rimtas, susirūpinęs ūkio darbų sėkmėm ir prikaišiodavo mamai už mūsų užstojimą, nevertimą darbų dirbti. Retai kada nusišypsodavo. Buvo teisingas, nieko nenorėdavo svetimo, visada susitarėdavo geruoju. Bausmių užsitarėdavo, bet mamos užtariamai, mažokai „nukentėdavom“. Mama buvo linkma, plepi ir labai draugiška. Mėgdavo dainuoti. Dažnai pati viena begalėse darbų traukdavo daineles ar niūniudavo. Jos kantrybė buvo neišsėmiama. Kentėdavo visiemis atleisdama. Mėgo švartą ir tvars. Jos rūpestis ir meilė mums buvo begalinė. Ji pasakojė, kad manim buvo susirūpinusi dėl mano mažo ūgio. Jai aš atrodydavau mažas kaip kačiukas ir vis ji mane bandydavo patempti, kad ilgesnis būčiau.

Mažam Laučiūniškių kaimelyje driekėsi vos keliolika mažazemių trobelių. Maždaug viduryje šio kaimelio buvo Musteikių sodybos. Du broliai — Vincentas ir Augustinas gyvenas atskirai, turėjo 7 dešimties (dešimcinas) nuosavybes. Mūsų namai atrodė naujesni ir puošnesni, nes tik šie namai turėjo stiklines gonkas visame kaime. Tačiau kambarių išplanavimas buvo paprasčiausias: gyvenamas kambarys su kepmo krosnimi ir šildymui krosnele, pirkaitė ir šalta kamara. Gonkai buvo apsupti gražių vyšnių sodeliu, turinčiu platų kiemą. Tokiose aplinkinėse pradėjau rėplioti, vaikščioti ir

2001 metų LSS „Gintaro“ vadovų mokyklos kursantės „Romuvos“ stovykloje. Kursų vadovės: pirmoji iš kairės stovi fil. Rūta Susinskienė, o pirmoji iš dešinės — fil. Dalia Trakienė. Nuotr. fil. Gintaro Plačo

mažąjį kaimo pasaulį pažinti.

Ritosi metai greitai. Jau septynerių metų buvau priimtas į „aktyvią tarnybą“ ganyti savo gyvulius drauge su viso kaimo kaimene. Tokiai aktyviai tarnybai buvau tinkamas keletą metų. Ganyti vis dėlto pabodavo, norėdavau kokio nors kito darbo gauti. Mėgau grybauti. Gerai žinojau tas vietas kur baravykai vėšliai auga. Dažnai keldavau prieš saulę tekant, kad pirmas, kaip mano tarmėje vartodavau, „galėcia“ nubėgti į girėlę ir aprinkti baravykus.

KELIAS Į MOKSLĄ

Pirmąją šv. Komuniją priėmiau 1919 Kaziškių bažnyčioje, bet ne Salake, kuris tuo laiku buvo lietuvių rankose, kai mes dar po priešais. Pirmąsias mokslo dienas sėdėdavau prie mamos, ratelį sukanč. Vadovėlių nebuvo. Tai tik iš kokios tai mažos maldaknygės mama skaitydavau, o aš akiai kartodavau jos žodžius. Deja, mokslo nelindavo į galvą. Žiemą, 1920 metais tėvai mane pristato mokyklon, Salake. Pirmą kartą gyvenime tenka būti atskirtam nuo artimųjų, gyventi svetur, 7 km nuo namų. Buvo liudnos dienos. Klasėje tarp miesčionių buvau nepopuliarus, nes dar nesugebėjau jų kalbos stiliumi bei „užsiemimuose“ reikštis. Garsaus Antano Poderio, mano mokytojo, balsas man buvo viskas, net bijodavau pasijudinti. Kelias į šviesą buvo sunkus. Bausmių neišvengdavau — dažniausiai su linuote keletą smūgių į delną. Taip ir praibėjo ketveri daugiau ar mažiau, laimingi metai, einant iš klasės į klasę, kol pabaigiau keturių skyrių pradžios mokyklą. Tai buvo 1924 metų pavasari.

Tėvai, jau pardavę kaimo esančią nuosavybę, gyveno Salake. Tą pavasarį nusipirkau 24 ha sklypą, atrežtą iš buv. Luodžių dvaro už 3 km nuo Salako. Vietą graži, prie Luodžių ežero, be trobesių, tik su dideliu dvaro klotimu. Šiame sklype kuriantis buvo reikalinga mūsų fizinė jėga, pagalba. Čia jau neilgai teko ganyti, nes gyvenimo aplinka vieniemyje buvo kitoj. Greitai pripratau su plūgu verstį vagas ir su dalge rugius kirsti, doobilus ir pievas sienauti. Tuo metu dar buvo jojami arkliai ganyklon, tai aš įsisiūlydavau samdiniui mane paimti kartu. Žinoma, tai su tam tikru išskaidinimu: kad su tarnu turėčiau progos parūkyti. Tačiau tas keliolikos naktų rūkymas ne-

GERIAUSIAS INVESTAVIMAS ATEITIES LIETUVIŠKAM AUKLĖJIMUI

Gerbiamejį Lietuviškos Skautijos fondo rėmėjai,

Pernai Lietuviškos Skautybės fondas paminėjo 25-erių metų veiklos sukaktį. Jo kasmet paskirstomų palūkanų laukia vis gausesnės užsienio skautijos gretos: skautija auga — ypač daugėja vilkiukų ir paukštyčių; prisideda dalis jaunimo iš naujųjų Lietuvos ateivių. Fondo paramos laukia stovyklos, skautiški leidiniai, vadovų ruošia, LSS archyvas, skautai Europoje ir Pietinėje Amerikoje.

Gaunamos iš palūkanų pajamos, šiuo metu per pusę

paliko įprotio. Tik po 20 metų vėl išmokau ir rūkiau 15 metų.

1924 metų rudenį įstojau į progimnaziją Zarasuose, vėliau tapusia gimnazija. Atostogų ar vasaros metu savo gimnazistinė uniformą padėdavau į šalį, nes ūkio darbai neatleidžia pririšdavo ir laikydavo iki rudens. Atrodėdavo, turtum tuo darbu aš pratęsdavau savo teisę grįžti į mokyklą kiekvieną rudenį. Tėvams nebuvo lengva, nes be manęs, žemesnėje klasėje mokėsi Antanas. Sekmadieniais nenusėdėdavau namuose. Dažniausiai su pavasarininkais turėdavau visokių užsiemimų. Tai buvo organizavimas ekskursijų, lankymas gegužinių ar ruošimas teatrų.

Trečioje klasėje būdamas, įstojau į ateitininkų kuopelę. Greitai taip pat įsijungiau į ką tik organizuojamus skautus, Vytenio draugovės „Žirgų“ skiltį. Buvau uolus skautas ir kruopštus iki smulkmenų. Mėgau visokiausius skautų užsiemimus, žaidimus, iškilas, stovyklas ir sportą. Vėliau tapau šios draugovės draugininku. Atrodo, kad šios organizacijos dvasioje subrendau ir jau niekad jos principų nepamečiau.

Šeštoje klasėje kilo viena mintis, kuri nulėmė mano ateitį! Kodel man nebūti kunigu? Šios minties, mano širdies paslapties, niekam nepasakiau, net su kapelionu susitikdamas nepasigyrčiau, nei savo namiškiams neprasitariau. Išėjau šiuo reikalu straipsnelių, kurie padėjo šią mintį brandinti. Po svarstymų apie pašaukimą galutinai pasiryžau keliauti pirmyn. Dar daugiau mane padarino šiuo keliu šv. Augustino aiškinimas apie pašaukimą: jei šis nuejo tuo keliu, tie pasirinko tą patį, kodel tu negali? (Bus daugiau)

sumažėjus bankų mokamiems procentams, žymiai sumažins ir fondo įplaukas (pagrindinis indėlis nejudinamas!).

Prisidėkim sava, nuo pajamų mokesčių nurašoma auka LS fondui, padidinkim jo pagrindinį indėlį.

Aukoti prašome ne vien savo vardu, bet įvairiomis progomis įrašant giminių ar draugų vardus, neužmirštant ir mirusiųjų. Už kiekvieną auką Lietuviškos Skautybės fondui mūsų nuoširdus aciu.

Jūsų auka Lietuviškos Skautybės fondui — geriausias investavimas ateities lietuviškam auklėjimui.

Čekius rašyti: Lithuanian Scouts Association — LSF. Lietuviškos Skautybės fondo valdyba

DETROITO SKAUTAI KVIEČIA Į KŪČIAS

Detroito „Gabijs“ ir „Baltijos“ tuntų skautės ir skautai ir šiemet, sekmadienį, gruodžio 9 d., 4 val. p.p. Dievo Apvaizdos parapijos salėje ruošia Kūčias, kuriose dalyvauti kviečiami visi Detroito lietuvių vakarienės kokių nors valgių. Šventę pradėsime iškilminga tuntų sueiga, todėl visiems skautams ir skautėms privaloma dėvėti iškilmingą uniformą. Po sueigos valgysimės Kūčių vakariene, giedosime kaledines giesmes.

Visi šiam kalediniam pavendravimui norintieji dalyvauti prašomi nedelsiant apie tai pranešti Rasai Karvelienei, tel. 248-380-1363. Kiekvieną dalyvausiančią šeimą prašome prisidėti prie Kūčių vakarienos kokių nors valgių.

Pradėkime visi kartu švęsti Kaledų šventes. Kviečiami ir lauksime visų. Jūs kviečiate — Detroito skautai ir skautės

„SIETUVOS“ DRAUGOVĖS METINĖ ŠVENTĖ

Skautininkų ir vyr. skaučių „Sietuvos“ draugovės metinė šventė Ateitininkų namuose vyks šeštadienį, gruodžio 8 d. Sueiga tęsis nuo 12 iki 5 val. p.p. Visos narės prašomos dalyvauti.

SKAUTŲ IR SKAUČIŲ BENDROS KŪČIOS

„Aušros Vartų“, Kernavės skaučių ir „Lituanicos“ skautų tuntų bendros Kūčios penktadienį, gruodžio 7 d., 7 v.v. ruošiamos PLC, Lemonte, „Bocių“ menėje. Informacijai kreipkitės į tuntininkus: Rasą Conklin, tel. 630-953-2463 arba Gintarą Aukštuolį, tel. 708-352-2664.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavarės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:		\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nužiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

VYTAUTAS MIKŪNAS PRISTATYS SVARBIA KNYGA

Vydūno fondo valdybos pirmininkas Vytautas Mikūnas, pakviestas skaityti paskaitą sekmadienį, gruodžio 2 d., 2 val. p.p. Šaulių namuose Mazosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio ruošiamame 83-me Tilžės Akto paskelbimo sukakties minėjime. Ta proga gerb. paskaitininkas klausytojus supažindins su Korp! VY-TIS garbės nario Vydūno knyga „Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių“. Tai vertimas iš vokiečių kalba 1932 metais Tilžėje išleistas ir 1982 m. Vydūno fondo pakartotos laidos vertimas į lietuvių kalbą. Šios svarbios 640 psl. knygos įžangoje prof. Vaycys Bagdonavičius smulkiai aptaria šios knygos vertę ir Berlyno Humboldt universiteto prof. Victor Falkenhahn rašo apie šios knygos, kaip vokiečio prisiminimus ir mintis. Jis rašo: „...autorius manymu, plačiausiems lietuvių tautos sluoksniams, jų pačių savimonei ir kartu tvirtam jų savos humanistinės dvasinės kultūros pamatui turėtų didelės reikšmės, jeigu vokiškai parašytas Vydūno veikalas „Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių“ jiems pasidarytų prieinamas išleisus jo vertimą į lietuvių kalbą. Autoriaus nuomone, dauguma lietuvių pamatytų, kad šis veikalas yra ne tik brangus jų pačių kultūros turas, o kad jis priklauso ir prie vertingiausių pasaulinės kultūros lobio, taigi prie gražiausių žmonių kultūros žiedų.“

Visi skautai, o ypač akademikai, kviečiami dalyvauti lietuvių tautai ypatingos istorinės reikšmės įvykiu — Tilžės Akto paskelbimo sukakties minėjime ir tuo pačiu susipažinti su iki šiol daugeliui neprieinamu svarbiu mūsų tautai Vydūno veikalu.

Čikagos jūrų skautiškoji šeima — jūrų skautininkų ir skautininkų „Grandis“, „Nerijos“ tunto sesės ir „Lituanicos“ tunto jūrų skautai, jų tėvai, šeimų nariai ir artimieji šeimyniškam kalediniam pavendravimui — Kūčioms rinksis penktadienį, gruodžio 7 d., 7 v.v. pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje, Lemonte. Susirinkime visi praleisti vakarą maloniame šventiškoje nuotaikoje. Informacijai kreipkitės į „Nerijos“ tunto tuntininkę Danutę Navickas, tel. 630-369-5323.

Čikagos jūrų skautiškoji šeima — jūrų skautininkų ir skautininkų „Grandis“, „Nerijos“ tunto sesės ir „Lituanicos“ tunto jūrų skautai, jų tėvai, šeimų nariai ir artimieji šeimyniškam kalediniam pavendravimui — Kūčioms rinksis penktadienį, gruodžio 7 d., 7 v.v. pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje, Lemonte. Susirinkime visi praleisti vakarą maloniame šventiškoje nuotaikoje. Informacijai kreipkitės į „Nerijos“ tunto tuntininkę Danutę Navickas, tel. 630-369-5323.

JŪRŲ SKAUTŲ ŠEIMOS KŪČIOS

Čikagos jūrų skautiškoji šeima — jūrų skautininkų ir skautininkų „Grandis“, „Nerijos“ tunto sesės ir „Lituanicos“ tunto jūrų skautai, jų tėvai, šeimų nariai ir artimieji šeimyniškam kalediniam pavendravimui — Kūčioms rinksis penktadienį, gruodžio 7 d., 7 v.v. pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje, Lemonte. Susirinkime visi praleisti vakarą maloniame šventiškoje nuotaikoje. Informacijai kreipkitės į „Nerijos“ tunto tuntininkę Danutę Navickas, tel. 630-369-5323.

**MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS**
Trūkio, tulžies pūslės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija, 300 Barney Dr., Suite A Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330; lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

**EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS**
Lietuviams sutarkys dantis už priėmimą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

**DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA**
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

**VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS**
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

**DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA**
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

**EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas**
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

**ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA**
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. PETRAS KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

**BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of
Family Practice**
ŠEIMOS GYDYTOJA
320 W. 81st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-6236

**TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja**
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.

Dr. Rimas Novickis
CHIROPRACTIC PHYSICIAN
Manualinė fizioterapija, akupunktūros, galvos skausmų (ir migrenos), sportinių traumų specialistas
6645W. Stanley Ave., Berwyn, IL
60402, tel. 708-484-1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais susitarus. Kalbama lietuviškai.

ASS FILISTERIŲ SUEIGA

Filisterių Skautų s-gos Čikagos skyriaus sueiga šį penktadienį, lapkričio 30 d., 7 v.v. vyks Lemonte, PLC posėdžių kambaryje. Visi filisteriai prašomi dalyvauti.

DRAUGYSTĖ SU LENKAIS

ALGIMANTAS GURECKAS

Sakoma, jog Lietuvos santykiai su Lenkija dar niekad nebuvo toki geri, kaip dabar. Ir tai turbūt tiesa. Juk net abiejų tautų respublikos laikais, kai ji apjungė Lenkijos karalystę (Karūną) ir Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, lenkai norėjo Lietuvą laikyti tik trečiąja Lenkijos dalimi, šalia Didžiosios ir Mažosios Lenkijos, o Lietuvos didikai ir bajorai užsipyrę siekė, kad ji būtų laikoma lygiateise, antrąja jungtinės valstybės nare. Lenkai pyko dėl lietuvių separatizmo, o lietuviai dėl lenkų agresyvumo ir gobsumo.

Subyrėjus sovietų imperijai ir išsivadavus jos pavergtiems kraštams, lenkai pirmiausia rūpinosi išlaikyti buvusias Vokietijos žemes, po Antrojo pasaulinio karo gautas už prarastas svetimas ukrainiečių, gudų ir lietuvių sritis. Lenkija atsisakė Vakarų Ukrainos, Vakarų Gudijos ir Vilniaus krašto, priimdama Jaltos ir Potsdame išvestas dabartines jos sienas. Ji visiškai pripažino Lietuvos nepriklausomybę, o Vilnių pripažino Lietuvos sostine. Lietuva ir Lenkija 1996 m. sutartimi nustatė savo sieną pagal Curzono liniją, kuri, deja, paliko Lenkijai lietuviškas Punksko ir Seinų apylinkes. Šiais pripažinimais bei sutartimis pagaliau buvo išspręstas lietuvių ginčas su lenkais ir lyg ir nebeliko klausimų, dėl kurių būtų verta toliau pyktis.

Kelias į NATO

Dar daugiau. Lietuvai Lenkija pasidarė labai reikalinga. Rusai nėra susitaikę su Baltijos valstybių nepriklausomybe, nes jos atskiria nuo Rusijos rusišką Kaliningradą paverstą Karaliaučiu ir neužsilaikantį Piliavos karo uostą, jos pavadintą Baltijsku. Baltijos kraštus laiko Amerikos nusistatymas neleisti Europoj bet kam užgrobti nepriklausomų valstybių ar atplėšti jų žemes. Europos valstybės tai mažiau rūpi. Ilgainiui, tik priimtos — Šiaurės Atlanto Sąjunga — NATO, Baltijos valstybės galės jaustis saugios.

Lietuva su NATO susisiečia per Lenkiją, todėl jos parama Lietuvos narystei yra būtina. Be Lenkijos pritarimo Lietuva į NATO nepakliks. Lenkijai Lietuvos įsijungimas į NATO pridengtų jos šiaurinę sieną ir izoliuotų Karaliaučiaus kraštą — grėsmingą Rusijos anklavą. Tad Lenkija ėmėsi stipriai remti Lietuvos, o vėliau ir Latvijos bei Estijos pastangas būti priimtomis į NATO. Dabar,

kai ir Liublino unijos laikais, Rusijos pavojaus vertė Lietuvą remtis Lenkija. Tik šįkart Lietuvos padėtis geresnė, nes Lenkija susitaikė su Lietuvos nepriklausomybe ir nebesiekia ją sau pasiglemžti.

Paramos kaina

Iš tikro lenkų visuomenė ir Lietuvą ir lietuvius esama skirtingų pažiūrų. Daugelis dešiniųjų grupių vis dar negali susitaikyti su Vakarų Ukrainos, Vakarų Gudijos ir Vilniaus krašto praradimu, o pačioje Lenkijoje negali pakęsti tautinių mažumų. Kairiosios grupės — liberalai, socialistai ir buvę komunistai — priešingai, stengiasi išlaikyti ir įtvirtinti dabartines sienas ir apie Lenkiją sukurti pastovią, gerų santykių su kaimyninėmis tautomis zoną.

Iki šio rudens Lenkiją valdė dešinioji Solidarumo rinkimų akcija. Lietuvos atžvilgiu Solidarumo grupė apėmė skirtingų nusistatymų asmenis. Nors Lenkijai būtų naudinga Lietuvos narystė NATO ir to interesų sutapimo, atrodo, turėtų pakakti, kai kurie Solidarumo veikėjai nutarė pasinaudoti proga išreikalausti, kad Lietuva toleruotų per lenkiškas savivaldybes vykdomą Vilniaus krašto lenkinimą. Lenkijoje ir lietuvių gyvenamą Seinų ir Punksko kraštą jie sumanė privežti lenkų, lietuviškas mokyklas paversti lenkiškomis, kur lietuvių kalba tik būtų dėstoma kaip atskiras dalykas, o visa kita — lenkiškai, ir taip tą kraštą sparčiai sulenkinti. Visa tai jie siekia įvykdyti kuo greičiau, nes įtaria, kad, kai tik Lietuva bus priimta į NATO, ji gali nebūti tokia nuolaidi, kaip dabar. Ypač atkakliai Seinų ir Punksko krašto lietuviškumo priešais pasireiškė vietiniai lietuvių veikėjai, dažnai su lietuviškais pavardėmis, lenkais pavirę lietuviai. Bet ir be jų Lenkijoje yra kietų lietuvių priešų. Vienas jų, Lenkijos pasienio apsaugos komendantas generolas M. Bienkowskis, užsipyrė ir nedidelį Punksko miestelį atkelti lenkų pasieniečių dalinį, kad lietuviškas miestelis taptų mišriu. Vietos lietuviai pasipriešino ir pasieniečių apgyvendinimas Punkske sukėlė užsitęsusią gincą.

Buvusių komunistų pergalė

Ši rudenį, rugsėjo 23 d., Lenkijai įvyko seimo rinkimai. Lenkai nušlavė Solidarumą, jis negavo nė vienos vietos naujajame seime. Buvęs Solidarumo vadas ir vėliau Lenkijos prezidentas Lech Valėsa po rinkimų liūdnai prisipažino, jog Solidarumo uždavinys buvo Lenkijoje sugriauti komunizmą ir tą uždavinį jis įvykdė, bet valdyti kraštą nesugebėjo. Turbūt tą patį būtų galima pasakyti apie Sąjūdį ir Tėvynės sąjungą — konservatorių Lietuvį.

Rinkimus laimėjo buvę komunistai — Kairiųjų demokratų sąjunga ir jai artima Valstiečių partija. Į seimą pakliuvo ir nemažai kraštutinių dešiniųjų, bet jie liko mažuma. Galima tikėtis, kad buvusių komunistų vyriausybė bus palankesnė Lietuvai ir lietuviams negu dešinysis Solidarumas. Naujasis vadas reikalų ministras K. Janik jau pašalino pasienio apsaugos vyriausiąjį komendantą generolą

Nenuoseklus šių metų rudens orai ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje — dažnai siaučia audros, stiprūs lietus, vėjai, kurie greitai nušluoja žiemos užuominas. Didelė audra Klaipėdoje siautė ir lapkričio 16 d., padarydama daug nuostolių, buvo ir sužeisti žmoniai. Eltos nuotrauka.

Slovėnija ir Slovakija. Šias dvi valstybes NATO mielai priimtų ir savo tarpą dėl jų geografinės padėties. Jas priėmus, NATO teritorija taptų vientisa ir lengviau apginama. Bėda tik, kad Slovakijos vyriausybė, kuri veržiasi į NATO, remiasi silpna parlamento ir gyven-tųjų dauguma. Opozicija, kuri vadovauja populiarius Vladimir Metiar, yra palanki Rumų ir NATO nenori. Slovakijos visuomenė pasidalinus beveik lygiai — apie pusę už NATO, kita pusė — prieš. Nežinia, kur pasuks Slovakija per būsimus rinkimus. Ir štai mūsų išgarsintoji rėmėja Lenkija Lietuvos narystę NATO surišo su tokia svyruojančia nendre.

KAS NAUJO VDU TEISĖS INSTITUTE

Lapkričio 10-tą dieną VDU pasirašė sutartį su Amerikos lietuvių teisininkų draugija kartu leisti VDU Teisės instituto mokslinį žurnalą „Teisės apžvalga“. Žurnalas leidžiamas nuo 1998 metų lietuvių ir anglų kalba; spausdinami lietuvių ir užsienio mokslininkų

M. Bienkowskį. Gal ir ne dėl jo pastangų privežti į Punkską lenkų pasieniečių, bet vis tiek jo atleidimas to krašto lietuviams į naudą.

Lietuvai itin palankus Lenkijos prezidentas Aleksander Kwasniewski, taip pat buvęs komunistas. Nors Lenkijos prezidentas reikšmingų galių neturi, jis yra nepaprastai populiarus, jį palankiai vertina 79 procentai apklaustųjų lenkų, ir tai jam suteikia nemažą svorį bei įtakos, ypač dabar, prie buvusių komunistų vyriausybės ir daugumos seime.

Naujai kairiųjų valdžia Lenkijoje teikia vilčių, kad išgarsintas Lenkijos draugiškumas Lietuvai gali virsti realiu. O Lenkija Lietuvai reikalinga ne tik dabar, kelyje į NATO, bet jos draugystė bus svarbi ir ateityje, joms abiem išjungus į Europos Sąjungą. Lenkai nesiruošia ištirti bendrą Europos katilę, jie brangina savo valstybę ir nesutiks leisti Briuselio biurokratams jos nuvertinti. Lenkija Europos Sąjungoje gali būti kietas riešutas, atspara prieš kosmopolitines Briuselio tendencijas, o tuo galės pasinaudoti Lietuva ir kitos mažos Europos tautos, jei jos nenorės pasiklysti ir išnykti plačiuosiuose Europos namuose, bet stengsis išlikti ir bendradarbiauti, kaip lygiai vertės Europos tautų šeimos narsės.

straipsniai. Sutartimi siekiama, kad šis leidinys taptų tarptautiniu.

Dr. Jorge Velazquez iš Puerto Rico šį semestrą dėsto Teisės instituto magistrantams. Dr. Velazquez parašęs penkias knygas, skirtas asmenims, besiruošiantiems laikyti tos šalies advokatūros egzaminus. Puerto Rico — šalis, turinti iš viso keturias teisės mokyklas, visos yra VDU Teisės instituto modelio. Šalis priskiriama kontinentinės teisės grupei; ten galioja Ispanijos parašytas civilinis kodeksas. VDU Teisės institute dr. Velazquez dėsto deliktinę teisę ir teisinę metodologiją.

Dr. Algirdas M. Liepas, Amerikos lietuvių teisininkų draugijos narys, jau ketvirtus metus dėsto VDU Teisės instituto magistrantams. Dr. Liepo specialybė: mokesčių teisė. Dėstydamas lietuvių kalba, dėstytojas magistrantams paaiškina Lietuvos ir Europos sąjungos mokesčių teisę lyginamuoju pobūdžiu.

Teisės institute šį semestrą JAV baudžiamąjį procesą dėsto Harvard universiteto absolventas dr. Lawrence Gill, ilgu metus dirbęs baudžiamosios teisės srityje.

VDU Teisės instituto absolventė teisės magistrė Ligita Ramanauskaitė išlaikė advokatūros egzaminus.

Vyt. Didžiojo Teisės instituto inf.

* Iš trijų Baltijos valstybių Lietuvos ekonomikos augimas šiemet bus kukliausias: Europos Komisija spėja, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) šiemet išaugs 4,5 proc., o Estijos ir Latvijos — atitinkamai 5,3 ir 7,9 proc. (L.R. R. Elta)

Vargiai bus įmanoma sustabdyti

Pastaruoju metu didžioji dėmesio dalis šiame krašte skirta karui Afganistane ir negyjančioms teroristų išpuolių žaidžoms. Atrodo, kad visi kiti reikalai kažkaip nubluo, atsidūrę antrinėse vietose. Tačiau tai pasikeitė prieš porą dienų, kai iš Worcester, Mass, pasigirdo sensacinga žinia, kad „Advanced Cell Technology“ laboratorijoje mokslininkams pavyko sukurti „gyvą gemalą iš suaugusio žmogaus ląstelės“, kitaip tariant, atliktas pirmasis žmogaus „klonavimas“ (toliau vartosime šį nevykusį žodį, nes jis jau priimtas ir Lietuvoje, o pakaitalo, matyt, mūsų kalbininkai nesurado arba net neieškojo).

Tokio lemtingo žingsnio žmonijos istorijoje buvo galima tikėtis ir niekas neturėtų per daug stebėtis, kad jis zengtas. Ar tai etiška, ar priimtina, ar leistina — tai jau kiti klausimai, kuriuos, be abejo, svarstys ir teologai, ir medicinos darbuotojai, ir valstybių įstatymų leidėjai. Iš esmės tokios diskusijos vyksta jau seniai, ypač sustiprėjusios po 1997 m. vasario mėnesio, kai Didžiojoje Britanijoje buvo klonavimo būdu „padvigubinta“ avis Dolly — pirmasis žinduolis. Šio pasiekimo sukurs atneš ir užuominų, kad netrukus bus galima atradimų „stebuklą“ pritaikyti žmogui. O po to — neribotos galimybės!

Tačiau buvo ir blaiviau galvojančių, kuriems tos „neribotos galimybės“ sukėlė šurpą, numatant klonavimo tamsiąją pusę ir žinant, kad net geriausi žmonijos pasiekimai gali lengvai būti panaudojami patiesiems pikčiausiems bei savanaudiškiams tikslams. Todėl perspėjimas: neskubėti su žmogaus klonavimu, kol nebus tikrai įsitikinta, kad eksperimentai gali būti sėkmingi ir nebekils klausimų, kaip daryti su „nepavykusiais eksperimentais“. Juk ir Dolly padvigubinimas neatliktas iš karto, bet pareikalavo gausybės nepasisekimų. Visgi vienas dalykas yra atsikratyti laboratorijoje pradėtų kazkokio gyvulio gemalų, o visai kitas, kai toji gyvybė yra žmogaus. (Antra vertus, žmonija nesunkiai įpratę žudyti negimusius kūdikius ir panaudoti jų kūnelių audinius tyrimams bei medicinos reikalingam.)

Jau tą pačią 1997 m. kovo mėnesį tuometinis JAV prez-

dentas Bill Clinton pravedė įstatymą, draudžiantį eksperimentuoti su žmogaus ląstelėmis, siekiant sukurti „naują, tapatią gyvybę iš senų kūno dalelių“. Daug straipsnių išspausdinta šia tema, daug pasisakymų už ir prieš. Į diskusijas įsikišo ir Vatikanas, kai popiežius Jonas Paulius II oficialiai pareiškė, kad žmogaus klonavimas nusizengia Dievo ir gamtos įstatymams.

Ar buvo galima tikėtis, kad visi tie draudimai sustabdyt tolimesnius tyrimus bei mėginimus? Turbūt tik naujuoliai galėtų taip galvoti. Eksperimentai tęsiasi toliau — vieni viešai, kiti, kaip parodė neseniai nuskambėjusi žinia, slapta, nesiskelbiant ir nesigiriant.

Varlės, kiaulės, veršeliai, jautai, ožkos ir galbūt kiti gyvieji sutvėrimai netrukus pateko į klonavimo eksperimentams skirtų gyvūnų sąrašą. Vienur rezultatai buvo geresni, kitur prastesni arba tiesiog sukreciantys. Diskusijos apie klonavimo etiką vyko toliau, primenant, kad visgi dar per daug nepasisekimų, per daug rizikos, kad būtų net galima galvoti apie žmogaus klonavimą.

Tačiau mokslininkai, laboratorijų vadovai ir klonavimo šalininkai stengiasi įtikinti visuomenę apie neribotas gerąsias šio proceso puses. Visų pirma, kaip mėginta 2002-aisiais, senas ląsteles bus galima atjauninti, tad žmogui nereikės senti, gyvenimo trukmės eiga bus nustumiama taip toli į miglotą ateitį, kad ir apie mirtį neteks galvoti... Kita gerovė: išauginti pakankamai naujų organų, naujų ląstelių, kurių pagalba būtų galima grąžinti sveikatą dabar nepagydomiems ligoniams, galbūt net atgauntį prarastas galūnes ir pan. O tokia pagunda yra beveik nenugalima ir žmonėms, kurie dabar veltui ieško pagalbos sau arba savo artimiesiems, ir tiems, kurie tikisi neriboto pelno, jeigu iš tikrųjų pavyktų šią svajonę įgyvendinti.

Worcester, Mass., — vietovė, kurios vardas žinomas ir lietuviams, nes ten spietėsi daug pirmosios mūsų tautiečių bangos imigrantų, ten dar tebevyksta lietuviška visuomeninė kultūrinė veikla. Dabar tos vietovės vardą siesime su kitu įvykiu, kuris šiuo metu kelia tik pasibaisėjimą...

GYVENIMAS BE TĖVYNĖS

Iš vokiečių kareivio Heinricho Rossmanno — lietuvių partizano „Povo“ dienoraščio

HEINRICHAS ROSSMANAS

Nr.10

O kiek karvių? Irgi dvi: viena mano, o kita priklauso valdžiai. Pasimame karvę ir arklių, o ūkininkui duodame pasirašyti formuliarą, kad jis per keturias dienas praneš milicijai, jog partizanai išsivedė jo arklių ir karvę. Gyvulius perduodame kitam ūkininkui, kuris nuveda toliau ir parduoda. Tokiu būdu mes sunaikiname dar vieną mažą miesto komunistų valdžios kolkią.

Iš dalies pinigų, gautų už parduotus arklius ir karvę, įsigijau naujų batų porą ir uniformą. Anupras pasiūvo man naują kepurę. Nuo galvos iki kojų naujai apsirengę ir pasiėmę keletą botinasių daiktų, nuėjome į mums nežinomą vietovę. Kaime aplankėme dar kai kuriuos ūkininkus, truputį išgerėme ir išėjome. Miške išsikyrėme. Anupras nuėjo į bunkerį, kurį mes ėmėm vadinti „Valstybe“, o aš su Žvirbliu pasukau priešingą kryptimi. Iš pradžių praėjome tarp dviejų kaimų, pasukau pro oro uostą, kuriame prieš dvejus metus į mane šaudė rusai, vėliau įkopėme į neaukštą, bet stačią kalvą ir nušleisdome į naują bunkerį. Vietovė, kurioje įrengtas bunkeris, taip pat miškinga; ją ėmiau vadinti „Imperija“. Šis bunkeris įrengtas labai gerai: nukėlus

jo dangtį, galima matyti kaimą, pakalnėje tekanti Mėmelė ir tolumoje — kita miška, ankstesnė mano tėvyne, o dešinėje, už didelio oro uosto, — Žvirblio tėvo dvarą. Vandens parsinešdavome iš upelio miške. Į šią vietą persikėliau 1947 m. rugsėjo 12-ąją. Mes pradėjome kiekvieną dieną vaikščioti po mišką, beveik kiekvieną vakarą ėjome į kaimą maisto produktų. Kartais uniformuoti, kai kada civiliais drabužiais, su šautuvais už nugaros ir granatomis kišenėse. Taip mes vaikštinėdavome po mišką, ir giedrą dieną niekas nedrįsta išsukti iš matomo kelio ir eiti per mišką. Visi žino, kad šiame miške gyvena banditai, niekas nenori, kad jie pamatytų ir laikytų jį šnipu. Kartą su Žvirbliu, vaikščiodami miške, jo tankmėje esančioje ertjoje susitikome su penkiais jaunais mūsų likimo draugais. Ant žolės buvo pastatyta palapinė, o ant jos stovėjo vokiškas kulkosvaidis ir gulėjo kiti ginklai, kad galėtų apsiginti nuo netikėto užpuolimo. Vienas partizanų skutoš, kitas blizgino batus, trečias narstė ginklą. Paskiau atėjo mergina — ryšininkė su pilnu krepšiu maisto produktų. Su draugais papietavę, išgėrę du mažus butelius degtinės, grįžome į savo bunkerį.

Mūsų bunkeris yra idealioje vietoje, bet mes bijome jame gyventi, nes per penkis mėnesius jis tapo daugeliui žinomas. Jį žino visi kitoje miško pusėje gyvenantys partizanai, taip pat ir artimiausi kaimo ūkininkai sužinojo, kur mes apsiėję. Todėl nutarėme šį bunkerį palikti ir įsirengti naują. Prie vienos storos eglės aptikome įdubą, į kurią ėmėme pilti iškasamą žemę. Žvirblis kasė vietą priemei ir miegamajam, o aš —

virtuvei. Iškasę bunkerį, priplovėme rastų ir suvilkomę prie jo. Apdengę rastais ir samanomis, apkasėme žemėmis ir užsodinome eglutėmis.

Kad greičiau eitų laikas, mes, šįkart net trise, jau iš kitos pusės nuėjome pas savo draugus. Paskutinę naktį pas mus atėjo Anupras ir atsinešė fotoaparatus. Mes fotografavome kasdienį savo gyvenimą. Nufotografavome vaikščiojantius ir besiprausiančius partizanus, kai kurie nufotografavo, valgydami, valydamis ginklus, grupėmis ir po vieną, su ginklu ir be jo. Fotografavę vėl išrinko mane. Aš taip pat fotografavau, nes, fotoaparatas buvo su automatinio spausdintu. Kartu su mumis, apsirengęs uniforma, nufotografavo ir civilis, atvedęs į pievą ganyti savo karvę. Šiuo žmogumi mes pasitikėjome, jis dirbo mums. Šis ūkininkas partizanų vadui pranešė, kad į kaimą atvažiuo rusai ir lietuvių komunistų milicija. Šį kartą jų labai mažai, tik septyni žmonės, apsiginklavę dviem kulkosvaidžiais ir šautuvais arba automatais. Jie į kaimą atvažiuo duonos ir kitų maisto produktų. Jiems reikia duonos mieste, o mums — valgyti miške. Mes nepakėsime, kad mūsų priešai išvežtų iš kaimo duoną ir mėsą.

Todėl su vadu priešakyje išsukėjomės iš miško. Rusai važiuoti į miestą turėjo pagrindiniu keliu, todėl nutarėme užimti šį kelią. Greitai nubėgę paupiu, aplenkėme rusus, palikę juos užpakalyje. Įėjome į kaimą, perėjome pagrindinį kelią ir už šimto metro nuo kaimo sugulėme griovyje, bet rusai šiuo keliu taip ir nepravažiavo. Arba jie susiprotėjo, arba kas nors perspėjo. Jie tikriausiai nuvažiuo kitu keliu. Namų ėjome ne

paupiu, o per kaimą. Grįžti į mišką buvo dar anksti. Užėjome į mūsų merginos — ryšininkės namus. Prie stalo vakarienavo merginos ir vaikinai. Merginos nukraustė stalą, o patios atsėdėjo ant lovų kraštų ir suolelių. Vėl padengė stalą, ir mes atsisėdome. Šeiminkas atnešė tris butelius degtinės, vienas vaikinai — armoniką, ir prasidėjo šokiai. Į vidų įėjus paskutiniam sargybiniui, patraukėme į mišką.

1947 m. rugsėjo 27-oji — ypatinga diena. Visi „Imperijos“ partizanai, apsilikę tvarkingomis uniformomis, išėjo į kaimą prisiekti. Vienuose namuose ant stalo buvo padarytas altorius, ir kambarys virto bažnyčia. Visi partizanai katalikais nuėjo į pamaldas kitame kambaryje, o aš, kaip evangelikas, likau prieškambarėje, paskiau ėjau sargybą. Į šias apgibes buvo atvestas kunigas. Po pamaldų visi partizanai, taip pat ir aš, prisiekėme. Pirmiausia buvo prisiekdintas dabartinis partizanų vadas leitenantas Liepsna, būrio vadas Žilvitis, paskui — Kastytis, Lapinas, Kestutis, Berzas, Briulikas, Vytenis, Vaidotas, Žilvinas, Anupras, Žvirblis, Vytyrys, Uraganas, Edas(?), Našlaitis ir Povas. Stalo viduryje guli kryžius, stovi dvi degančios žvakės, Lietuvos trispalvė (raudona, geltona ir žalia juostos) vėliava, kulkosvaidis ir dvi (...). Žilvitis sukomandavo, ir Kastytis bei Lapinas su iškeltais šautuvais atsistojo iš abiejų stalo pusių, kunigas ėmė skaityti priesaiką, o visi kiti — kartoti. Tik aš vienas tylėjau, nes ne viską supratau. Paskui po vieną prieidavo prie stalo ir, viena ranka laikydami šautuvą, bučiavo kryžį. (B.d.)

LIETUVYBĖS ŽIDINYS VOKIETIJOJE NEŽŪVA

Lapkričio 3 d. Pasaulio lietuvių centre, Leinante, IL, vykusioje Lietuvos fondo metinėje šventėje didžioji dr. Antano Razmos premija buvo įteikta lietuviškai Vasario 16-osios gimnazijai Vokietijoje. Šioje šventėje dalyvavo gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Jis apsilanko „Draugo“ redakcijoje ir sutiko atsakyti į kelių korespondentų klausimų.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas

– Kodėl Vasario 16-osios gimnazija gavo Lietuvos fondo premiją?

– Manau, kad įvertino mūsų darbą. Nors tokių, kurie yra užsitarnavę premijas, yra ir daugiau, bet džiaugiamės, kad ją gavome mes. Stengiamės savo darbą atlikti sąžiningai.

– 25.000 dol. gimnazijai yra didelis pinigais?

– Mums – labai didelis. Ypač šiais metais. Mūsų nebelaiko pabėgėliai ir mes nebegalime gauti lėšų iš pabėgėlių fondo. Taigi pradėjome gauti finansavimą per švietimo ministeriją kaip eilinę privatią mokyklą Vokietijoje, ir tas finansavimas yra labai vargingas.

– O Lietuva jus remia?

– Šiame sklyde 100.000 dolerių.

– „Drauge“ apie jūsų gimnaziją plačiai rašė Bronius Nainys, todėl plačiau pakalbėkime apie Vasario 16-osios gimnaziją kaip apie lietuvių kultūros židinį Vokietijoje.

– Kiekviena mokykla yra svarbus kultūros židinys: jeigu kaime – tai miestui, jeigu kaime – tai miestui. Pas mus – Lietuvos bendruomenei. Mūsų gimnazijoje vyksta daugelis renginių, kuriais naudojasi visi Vokietijos lietuviai: vyksta Kultūros instituto suvažiavimai, kuriuose dalyvauja vokiečių ir lietuvių mokytojai. Ties suvažiavimais vyksta kasmet, nagrinėjamos lietuviškos temos. Vyksta koncertai, į kuriuos kviečiame ir vokiečius. Vyksta bendruomenės renginiai, minėjimai. Ruošiamės Joninės. Tai ne šiaip pasiilksminimas, o kultūrinė programa. Lietuvą pristatome ne tik lietuviams, bet ir vokiečiams. Pati gimnazija daugelyje Vokietijoje vykstančių

renginių atstovauja Lietuvai. Neseniai buvom Lorsche, vienos pabėgėlių iš Rytų organizacijos šventėje. Gimnazistai atliko programą. Ten buvo kalbama apie mūsų gimnaziją, Lietuvą, apie tai, kad Lietuva nori įstoti į Europos Sąjungą ir NATO. Tema buvo – Lietuva. Šiais metais dalyvavome prie Bambergio vykusioje Caritas organizacijos suvažiavime. Ten koncertavome, ir šio koncerto pelnas ejo kun. Šulco statomam jaunimo centrui Lietuvoje. Pas mus dažnai atvažiuoja vokiečių gimnazijų, organizacijų ekskursijos sužinoti apie Lietuvą, apie mus. Mes atliekame tokią reklamą, kurią vis tiek kas nors turėtų atlikti.

Kitais metais bus švenčiama Europos savaitė, kuri kasmet rengiama Hesseno žemėje. Kitais metais, jeigu ši šventė vyks mūsų mieste, Lampertheime, ji bus rengiama Vasario 16-osios gimnazijoje. Tema – Europos Sąjungos praplėtimas į Rytus ir konkretus pavyzdys – Lietuva. Bus kviečiami Europos Sąjungos politikai, tikriausiai ir iš Lietuvos. Mūsų gimnazistai atliks programą, gal joje dalyvaus ir kas nors iš Lietuvos menininkų. Taigi šį kartą mes busime šios savaitės centre.

– Kadangi esate Vokietijos lietuvių bendruomenės dalis, norėtume daugiau sužinoti ir apie Lietuvos bendruomenę. Kiek Vokietijoje gali būti lietuvių, ar palaikote ryšius su naująja banga, kokios jų problemos?

– Kiek Vokietijoje lietuvių, niekas šiuo metu negali atsakyti, kadangi daug yra nelegalių. Mes taip skaičiuojame – senųjų lietuvių yra kokie 6.000, kurie priklauso parapijoms ar dalyvauja jų veikloje. Prie jų prisidėjo kokie 9.000 legaliai į Vokietiją atvykusių lietuvių ir dar mažesniai 15-20.000 – nelegalių. Problemų daug. Po karo buvo lietuvių kunigų, lietuvių misijų, kurios atliko socialinį darbą. Dabar Vokietijoje turime tik 3 oficialiai įdarbintus kunigus. Tokiam skaičiui žmonių tai labai mažai. Bendruomenės veikėjai yra neapmokami. Naujieji ateiviai išsijungia į lietuvišką veiklą. Jau yra nemažai apylinkių, kurias sudaro vien tik tie naujieji atvykėliai arba bent jie vadovauja. Pvz., Heseno, Hamburgo, Bremeno, Berlyno ir kt. apylinkėms vadovauja naujieji.

– O naujieji leidžia savo vaikams ir Vasario 16-osios gimnaziją?

– Pas mus jų yra pusė. Jiems Vokietijoje yra didelė bėda. Čia, Amerikoje, jie tokių suvaržymų nejaucia. Europoje viskas vyksta kitaip. Iš Lietuvos dažnai atvyksta už vokiečio ištekęs mama ir at-

Vasario 16 gimnazijos mokiniai, dalyvavę Lampertheim miesto jubiliejiname parade. M. Šmitienės nuotr.

siveža savo vaikus iš kitos santuokos. Vaikai nemoka vokieškai, todėl jie nepriimami į gimnazijas ir turi lankyti prastesnę mokyklą, be to, mokslą turi tęsti viena klase žemiau. Iki gimnazijos jiems prasimušti beveik neįmanoma. Jeigu ne mūsų gimnazija, jiems gyventi Vokietijoje būtų daug sunkiau. Mes tokius vaikus mielai priimame vien todėl, kad jie Vokietijoje gyvena be jokio ryšio su kitais lietuvišiais ir greitai nustaista. Mes bandomė juos išmokyti gyventi: išjungti į Vokietijos ūkį, bet likti lietuviams. Taip pat pratiname prie minties, kad jiems lieka atviras kelias grįžti į Lietuvą. Dalis mokinių, kai motinos lieka Vokietijoje, štai garsi Lietuvoje „Skamp“ muzikantų grupė. Ji susidarė iš 3 mūsų mokinių (iš Malio, Afrikos ir Vokietijos) ir airės. Jie išvažiavo į Lietuvą bandyti ten studijuoti, bet atrado save muzikoje ir liko.

– Kiek turite gimnazistų?

– 103. Anksciau būdavo 80. Kad lengviau išsilaikytume, turime ir vokiečių mokinių. Bet jie lietuviškumui netrukdo. Lietuviškas gyvenimas daugiau ar mažiau vyksta bendrabutyje po pamokų. Pamokos, kurios vyksta vokiečiai, vyksta visiems kartu. Pas mus vyrauja lietuvių kalba. Eidamas per gimnaziją dažniau girdesi lietuvių kalbą. Mano dukros lietuviškai kalba geriau už mane, vartoja jaunimo žargoną. Naujai atvykstantieji kitomis aplinkybėmis sunkiai išmokyti ir vokieškai.

– Minėtumėte straipsniuose buvo užsiminta, kad jeigu gimnazija užsidarytų, lietuvių bendruomenė prarastų pastatus. Ar bendruomenė daug savo lėšų yra įdėjusi į juos?

– Į pastatus lėšų yra įdėjusi ir bendruomenė. Turtas yra įsigytas bendruomenės vardu, bet bendruomenė statybai pritrūko pinigų. Didėsne dalį turėjome skolintis. Bankai mums nebūtų skolinę, nes neturėjome kuo garantuoti, todėl skolino valdžia. Visai konkrečiai: statant berniukų bendrabutį, kuris kainavo 3,7 mln. markių, 3 mln. paskolino valdžia, o 700.000 – surinkome aukų. Pilį suremontuoti kainavo 7 mln. markių. 3,5

mln. davė valdžia. Mes turime 7 mln. markių skolų, ir jeigu uždarytume gimnaziją, turėtume tą skolą grąžinti. Bet kiek mes už tuos pastatus gautume? Šiuo metu panašių pastatų daug stovi tuščių – tai bankrutavusios sanatorijos.

– Bet padėtis nėra visiškai liūdna. Šiuo metu vyksta de-rybos su trimis valdžiomis, kurioms esame skolingi: su federaline, Heseno ir Wuertembergo. Su federaline valdžia jau susitarta, kad po 25 m. ji nubrauks savo skolas, jei gimnazija dar egzistuos. Tie 25-eri metai sukanka 2016-aisiais. Ir jeigu tuo metu gimnazija egzistuos, 3,6 mln. markių mūsų skolų bus panaikinta. Manau, kad panašiai pavys susitarti ir su kitomis valdžiomis.

– Mes negalvojame apie gimnazijos uždarymą. Susitar-kyms, ir mūsų turtas neužs. Problema yra, kad vaikų daugėja ir mes negalime jų visų priimti. Anksciau buvo mažiau mokinių, ir vis tiek gimnaziją išlaikėme. Šiais metais mes negalėjome priimti visų norinčių, nes bendrabutyje daugiau neturėjome vietų.

– Bet juk vien mokinių tėvų mokeskis gimnazijos neišlaiko?

– Duoda Heseno švietimo ministerija, vietos vyskupai, miestas ir apskritis. Šitos įstaigos nuo ateinančių metų, atrodo, padengs 60 proc. mokyklos išlaidų.

Problemas sukelia tai, kad visas Vokietijoje brangiai kainuoja. Sakykim, Lietuvos ambasada Bonoje išlaikyti kainuoja gal dešimt kartų brangiau negu Maskvoje. Todėl mokytojams turime mokėti didesnes algas. Vienas mokytojas gimnazijai metams kainuoja 100.000 markių. Jei mažiau mokėsi, mokytojo negausi. Net ir mokytojai iš Lietuvos reikia panašiai mokėti, nes jis turi samdyti butą. Vokietijos mas-tu imant, mes dirbame labai pigiai.

Vykdydami vien tik kultūrinę veiklą, mažai sutaupytume, nes vis tiek reiktų išlaikyti patalpas ir samdyti bent 3 žmones. O tai sudarytų apie pusę milijono markių per metus. Mes tiek lėšų nesurinktume, reiktų prašyti iš Lietuvos. Dabar mes mažiau prašome, nes daugiau surenkame iš vokiečių.

– Kiek žmonių susirenka į Jūsų renginius?

– Įvairiai. Didysis Vasario 16-osios minėjimas sutraukia 700-800 žmonių (kaip garbės svečiai dalyvauja ir vokiečiai – Heseno žemės parlamento nariai ir kt.). Joninės šiemet dalyvavo apie 1.200 žmonių. Rengėme didelę programą: vyko buvusių mokinių suvažiavimas, akademija, buvo rodomi filmai, vyko koncertas. Du trečdaliai dalyvavo lietuvių ir vienas trečdalis – vokiečių.

– Ar Lietuva pas jus irgi ką nors organizuoja?

– Tiesiogiai valstybės renginių nebūna, bet mes bendraujame su ambasada. Ji dažnai į

savo renginių programą įtraukia ir gimnaziją. Pvz., jeigu atvyksta menininkai, jie būna atsiunčiami ir pas mus. Į tokius renginius pakvičiame ir vokiečių publiką. Štai Seimo leidykla organizuoja Jonui Basanavičiui skirtą parodą. Palaikome gražius santykius su Vilniaus Čiurlonio menų gimnazija, kuri turi puikių muzikantų, ypač styginių ansamblių. Jis dažnai važiuoja į Vokietiją koncertuoti, mes juos priglaudžiam. (Niekas taip gerai nereprezentuos Lietuvos, kaip jaunimas.) Pro-mus į Europą – Prancūziją, Ispaniją – dažnai vyksta kiti meno kolektyvai, ir jie dažnai važiuoja autobusais. Kadangi tolimas kelias, jie pas mus sustoja pailsėti. Salėje ant čiužinių pernakvoję, gavę pusryčius, važiuoja toliau.

Kalbėjosi
Audronė V. Škiudaitė

TARP MŪSŲ KALBANT

MŪSŲ BENDRUOMENĖ

Nors ir sakoma, kaip pavadinai – nepagadinsi, tačiau vargu, ar yra pateisinamas vienos ir tos pačios organizacijos skirtingas pavadinimas. Pavyzdžiui, kad ir mūsų Bendruomenė. Vieni ją vadina Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomene, o kiti Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenę. Toks nevienodumas reiškiasi ir JAV LB 50 metų veiklos sukakties proga išleistame leidinyje. Viršelio užrašas: Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenė. Leidyje yra įdėtas 1951 m. XI. 18 d. New Yorke sudarytas JAV LB akto nuorašas, kuriame aiškiai akcentuojama Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenė.

Tenka pasakyti, kad JAV LB penkiasdešimtmečio minėjimo akademiniame dalyje pasireiškė bendruomenininkai taipgi nesilaikė vienodumo. Taigi, kaip tas sakė, kur teisybė? Kaip reiktų įvardinti, mes visus apjungiančią, Bendruomenę?

Be to, ne kartą teko pastebėti Bendruomenės padalinį „Lokalizavimą“. Va, laikraščiuose rašoma ir radio laidose sakoma, kad, pavyzdžiui, Cicerio, Lemonto ar kurios kitos LB apylinkės rengia minėjimą, koncertą ar šaukia susirinkimą. Regis, kad šiuo atveju reiktų rašyti ir sakyti, jog tokia ir tokia JAV LB apylinkė rengia minėjimą, koncertą ar kitą kurį renginį. Be to, kai kurie bendruomenininkai emė savo apylinkes vadinti skyriais. Atrodo, jog ir jie laikosi „taisyklės“: kaip pavadinsi, taip nepagadinsi.

Tiesia, prof. dr. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko (vieno pagrindinių JAV LB kūrėjų) ir J. M. Laurinaičio sudarytame 1950 m. Vokietijoje išleista-me „Lietuvių kalbos vadove“ pažymėta, jog žodis valstija yra nevykęs darinys. Beje, čia

SKELBIMAI

Paslaugos

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turio Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kana kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

V.A.L. Auto Servisas.
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams nuolaidos. Parduodame naudotus automobilius. 3800 W 79 St.
Tel. 773-582-0183; 773-582-0184.
Kalbame lietuviškai.

STASYS' CONSTRUCTION
Stalniaus darbai, rokių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; "sidings", "soffits", "decks", "gutters", plokštės ir "shingle" stogai; cementas, dažymas. Turio darbo draudimą.
S. Benetis,
tel. 630-241-1912.

Įvairūs

SŪDYTOS SILKĖS IŠ KANADOS!

Užsisakykite šventėms jau dabar!

20 svarų statinaitė – \$35!
8 svarų statinaitė – \$21!
Skambinkite:
708-687-5627.
Pristatome UPS.

Nekilnojamas turtas

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFF. (773) 229-8761
HOME (708) 425-7160
MOBIL. (773) 590-0205

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Siūlo darbą

Siūlomas darbas prižiūrėti paralyžiota moterį Mičigane.
Reikia turėti vairuotojo pažymėjimą, gerai mokėti anglų kalbą, kartu gyventi. Darbą pradėti sausio mėn. Kalbėti su Tami, tel. 734-482-4847.

Reikalingi darbuotojai

parduotuvių valymui TN ir IN valstijose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161.

Alternative Home care looking for responsible care-and-go, live in care givers and CNAs. Must be able to speak, read and write English. Must drive and be able to lift. References and "green card" required. Tel. 630-654-6580.

Siūlo išnuomoti

Brookfield išnuomojamas atskiras kambarys
2 žmonėms. Kaina \$350.
Tel. 708-574-2221.

tais čia yra gana daug atvykusių iš Lietuvos. Kai kur jau dabar ateina į lietuviškas pamaldas, dalyvauja parapijos renginiuose. Reikia tikėti, kad ateityje jų daugiau išsijungs į Bendruomenės veiklą. „Buvo nutarta praversti Bendruomenės renginius anglų kalba tais atvejais, kad ne visi dalyviai supranta lietuviškai. Kadangi tokia strategija sulaukė didelio pasiskelbimo, buriant visus lietuvių kilmės žmones, ypačingai jaunimą, taip ir yra daroma iki šių laikų, nes niekas nesijaučia atstumtas (ir niekam nenuobodu) dėl nemokėjimo lietuvių kalbos, o visus jungia kas svarbiausia: lietuviybė“.

JAV Lietuvių Bendruomenei reiktų susirūpinti senatėmis bendruomenininkų eilėmis, senbuvių Amerikos lietuvių įtraukimu ir trečiosios lietuvių ateivių bangos įsiliejimu į lietuvių telkinuose veikiančias LB apylinkes.

Reiktų tikėti, kad JAV Lietuvių Bendruomenė, neseniai šventusi 50 metų sukaktį, dar ilgai gyvuos ir sėkmingai atliks jai privalomus uždavinius.

Petras Petrutis

* **Konservatoriai paskundė Seimo Etikos ir procedūrų komisijai socialliberalus,** kurie pasitelia susitikimams su rinkėjais Seimo priimamojo valdininkus. (L.R., E.)

Dulziosios Lietuvos fondo dr. Antano Razmos vardo premijos įteikimo Vasario 16-osios gimnazijai momentas (iš kairės): Marija Šmitienė, Jolanta Jasinskaitė, Andrius Šmitas, dr. Jonas Valaitis, Regina Kuciėnė.

Edvardo Šulaičio nuotr.

Vašingtono Kristijono Donelaičio lietuviškos mokyklos darbuotojos – Laisvės Skripkauskienė, mokyklos vedėja Kristina Nakiėnė ir Audra Reipienė, teikdamos lėšas mokyklai, š.m. spalio 28 d., po šv. Mišių Lietuvių misijoje parduotuvėje pyragus. Nuotr. Elvyros Vodopaliėnės

LIETUVIAI NESIRUOŠIA PALIKTI PASAULIO SOSTINĖS

New Yorkas dažnai vadinamas pasaulio sostine. Kur gi ne? Kiek čia įvairiausių tautų žmonių gyvena, iš tolimiausių žemės kampelių suvažiuoja. Taip pat ir lietuviai. Palyginus su Čikaga, žinoma, jų čia vos saujelė, bet jie turi savo bendruomenę, radiją, laikraštį, turėjo ir lietuvių namus... Pasikalbėjus su niujorkiečiais (lietuviais), suprantanti vieną dalyką — jie gerokai skiriasi nuo Čikagos lietuvių. Ir, nepaisant tragiškų rugsėjo 11-osios įvykių, juodligės manijos, prieš kelias dienas įvykusio lėktuvo katastrofos, New Yorko lietuviai nesiruošia palikti šio miesto ir traukti tėvynę.

Praejo daugiau nei du mėnesiai po visą pasaulį sukrėtusios tragedijos, kuomet savižudžių musulmonų valdomi lėktuvai režėsi į Pasaulio prekybos centro dvygnių dangoraižius, kurie buvo visų amerikiečių pasididžiavimo simbolis. Pirmomis dienomis visas miestas buvo lyg išmiręs, tapti nykiai tylu, — prisimena lietuviai. Tačiau praėjus savaitei, dvimies miestas vėl atgijo — gatvės pilnos praeivių ir automobilių, veikia teatrai, barai, kavinės. Gyvenimas verda. Tik Pietų Manhattene, kur riegso griuvėsiai, vis dar primena baisias dienas. Policija ir ginkluoti kariškiai neleidžia prieiti arčiau nei pusantro bloko. Prancūzų dulkių kėtos gatvės, pastatai, langai. Dulkių ir pelenų kvapas, papūtus stipresniam vėjui, jaučiasi ir už kelių kilometrų. Pietų Manhattene sausakimšas nuo žmonių — jie fotografuoja, filmuoja bet ką, kas susiję su įvykiu. Lietuviai tragediją — iš tolo besimatantys griuvėsius, tovarą nusėtą geleimis tragedijos aukoms, lentą su žuvusiųjų nuotraukomis ar smuikininką, griežiantį „Requiem“.

Generalinis LR konsulas New Yorke Rimantas Morkvėnas prisimena, kad tuoj po įvykių iš Lietuvos gavo didžiulius sąrašus su lietuvių pavardėmis: „Išsiganę giminių skambino į Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją ir sakė, kad jų brolis, sūnus yra Amerikoje ir jam gresia pavojus. Darbuotojai visas pavarde registravo ir siuntė mums. O čia, kuomet situacija tokia rimta, vyksta gelbėjimo darbai, negi neši tokius 'žalius' sąrašus į policiją. Teko palaukti kelias dienas, kol Lietuva ataus ir žmonės patys susiskambins“. Būdamas generalinio konsulų draugijos viceprezidentu, R. Morkvėnas pamatė, kad ir kolegos turi panašius problemų.

Konsulas teigia, kad naujesiems lietuviams po šių įvykių pasunkėjo rasti darbus, ir le-galius, ir nelegalius.

LB New Yorko apygardos pirmininkė Giedrė Kumpikaitė prisimena, jog tuoj po įvykių išgirdo, vieną daktarą kalbant, kad griuvėsių dulksės gali būti apkrėstos juodlige. Ji paprašiusi savo daktaro, kad jai skirtų antibiotiką, veiksmingą nuo juodligės: „Aš nebuvau vienintelė. Vaistinėse šio vaisto paklausa padidėjo dešimt kartų“. Giedrė mano, kad visų lietuvių gyvenimas New Yorke pasikeitė: „Mes jau ilgai čia gyvenam ir, man atrodo, kad visi jaučiam tam tikrą lojalumą, nors čia ir negime. Nelabai galim ir kur nors pajudėti, nes dabar visas pasaulis neaiškus ir nesaugus. Lietuviai visi labai susirūpinę. Ypač vyresni žmonės, kurie prisirišę prie namų, o jaunesni jau duoda drąsos, atsparumo. Pasikalbu su įvairiais žmo-

nėmis. Visi bando gyventi normalų gyvenimą, bet matau, kad jų mintyse — kaip bus, kas bus...“

G. Kumpikaitė prisipažįsta, kad ir ji niekada nesitikėjo tokios nelaimės: „Galvojom, kad esam saugūs. Žmonės sako, kad prasidėjo karas tarp turtingų ir neturtingų“.

Giedrės paklausėme ir apie bendruomenės reikalus. „Neturim kur rinktis. 25 metus turėjom savo namus — Kultūros židinį. Dabar vyksta konfliktai, net teismai su tėvais pranciškais, kuriems priklauso Židinio pastatas. Ar pavyks išlaikyti Židinį? Stengiamės rasti pozityvų sprendimą. Jaunos šeimos skundžiasi, kad neturi kur susieiti, jaunimui reikia sporto salės. Geriausiai jei iš Lietuvos atsiųstų pranciškonų ir čia padarytų misiją arba Lietuvos valdžia nutartų Židinį paversti kultūros centru. Nors esam ir benamiai, vis tiek einam į Apreiškimo parapiją. Kartais nuomojam sales iš žmonių įvairiems renginiams. Bandom gyvuoti, nors yra sunku. Vyresnioji karta paseno, jų vaikai gyvena jau kitokią gyvenimą. Jaunimas iš Lietuvos sunkiai su mumis bendrauja. Stengiuosi, kiek galiu, juos įtraukti. Jie gyvena ir bendrauja būreliais, kartais užsuka į renginius, bet, pamatę, kad čia tik vyresni, kitą kartą neateina. Jie kažkaip atsispiria nuo bendruomenės. Mūsų emigracija buvo kitokia: jautėmės praradę tėvynę. Turėjom labai stiprų tautinį jausmą — patriotizmą. Tučiuojam būrėms kartu. Daug pasiekėm, nes vienybėje — galybė“.

Giedrė norėtų, kad visi lietuviai būtų patriotais, laikytųsi kartu ir neišsibartytų: „Galime pasimokyti iš kitų tautų — rusų, lenkų. Žinoma, jų daug, bet kodėl, nes jie — vieningi. Dauguma jaunimo sako, kad jiems neįdomūs bendruomenės reikalai, blogai daro. Aš suprantu, kad daugelis nori pabėgti nuo varginių sąlygų. Tačiau laimė nėra tame, kad jie atsisirboms nuo lietuvių ir pasidarys superamerikonai. Niekada nebūsi tikras amerikietis, jei nes čia gimęs. Liūdna, kad tokia maža, sena tauta gali nutauti. Mūsų antroji emigracija laikėsi kartu, pastatė bažnyčias, turėjo klubus, bankus. Žiūrėsim, ką padarys trečioji emigracija?“

Menininkas Arūnas Kulikauskas į New Yorką su šeima atvažiavo prieš dešimtmetį: „Pradžioje bandėme jungtis į lietuvišką bendruomenę, tačiau mus išvadino 'tarybais', taip ir praėjo noraus tų bendruomenių“. Tapytojas **Ju-lius Ludavičius** taip pat nedalyvauja lietuviškoje veikloje: „Žinau, kad toks Židiny yra. Buvau kelis kartus. Bet nelabai laiko turiu ir galimybių“.

LR ambasadorius Jungtinėms Tautoms Gediminas Šerkšnys teigia, kad, norint išlaikyti lietuvių bendruomenę Amerikoje, būtina atsiverti naujai karta: „Tai turi būti žingsniai iš abiejų pusių. Į New Yorką lietuviai važiuoja gyventi kitokią gyvenimą nei Lietuvoje, jiems neįdomi lietuviška veikla. Gal netinkamos formos jiems pritraukti. Juk laikai pasikeitė. Beveik viską galima gauti per internetą. Taigi reikia kažką daryti, nes lietuviškumo išlaikymo problema visuomet išliks“.

Būnant New Yorke, pavyko susitikti ir su **Rimantu Šileikiu**, kuris išsigelbėjo iš antrojo Pasaulio prekybos centro dangoraižio. Lietuviai

Lapkričio paskutinį savaitgalį Neringoje vyko šventiniai renginiai, skirti miesto įkūrimo 40 metų sukakčiai paminėti. Tai proga pasididžianga ir naujai pertvarkytu Neringos istorijos muziejumi. V. Gulevičius (Elta) nuotr.

dirbo 90 aukšte, spėjo sėkmingai nusileisti laiptais ir saugiai grįžti į namus. Penkerius metus dirbęs amerikiečių bendrovėje, R. Šileikis sako, kad iš viso iš jų darbovietės žuvo 90 žmonių. 20 — iš jo aukšto, geri pažįstami: „Dalyvauji aukų pagerbimo ceremonijose, o tavęs visi klausinėja — kur buvo mano žmona, vyras. Baisu. Gerai, kad nemačiau, kaip žmonės krito pro langus.“

Kas mane išgelbėjo? Vieni sako, neseniai miręs kaimynas, tėvas, žmonos mama. Nežinau. Pastatuose tuo metu buvom apie 20,000 žmonių ir daugelis išsigelbėjo. R. Šileikis jau dirba kitose patalpose, Rockefeller centre, „Šikart 4 aukšte, artiau žemės“. Į Ameriką Rimantas atvažiavo vos trejų metų. Dar būdamas vaikas,ėjo į lietuvišką mokyklą, šoko tautinius šokius, žaidė futbolą. Žmona taip pat lietuvi, tačiau sūnus nekalba lietuviškai: „Namuose kalbam angliskai. Amerikonais pasidarėm“. Gal Lietuvoje dabar būtų saugiau gyventi? „Nežinau, ar vaikai norėtų, be to, ir aš pats nei karto nebuvau Lietuvoje“. R. Šileikis mano, kad „vis tiek esam stipriausi. Pasitikim savo valdžia, kad ji mus apsaugos“.

Audrius Stonys jau porą metų gyvena su šeima New Yorke. Dirba fotolaboratorijoje. Ir nesigaili. Prieš tai Lietuvoje dirbo LNK televizijoje. Prieš keletą metų sukurė filmą apie Amerikos lietuvių. Audrius rugsėjo 11-osios rytą prisimena, kaip karo pradžią: „Apsiverčiau, pamatęs griuvėsius Dvynius. Pradžioje dar kirbėjo profesinė mintis, skambinti į Lietuvą ir telefonu pranešti, kas vyksta. Bet supratau, jog teisingiausia grįžti namo ir įsitikinti, kad šeima saugi“. Audriaus žmona Dalia, meno istorijos dėstytoja, New Yorke dirbanti meno knygų knygynė, pamena, jog iš pradžių gedėjo nuostabaus peizažo: „Pats nuostabusias vaizdas buvo — Dvynių viršūnės, paskendusios debesyse. Tik vėliau supratau, kad nesvarbu tas peizažas, juk tiek žmonių žuvo, tuomet uždegiau žvakelę lango“.

Ar pasikeitė jūsų požiūris į amerikiečius? „Pradžioje vyravo visuotinė isterija — patriotinė ir paranojinė. Po to nuste-bino amerikiečių sugebėjimas susitelkti“. A. Stonys teigia, kad pora savaitių po įvykių fotolaboratorijoje jie „kepė“ tik degančių Dvynių nuotraukas. Nes jos gerai pasidavinėjo: „Taip nelaimė, skausmas, bet verslo mes niekada nepamiršim. Toks Amerikos prieštaravimas buvo visuomet“.

Su lietuvių bendruomene, Stonių šeima prisipažįsta, neturi jokių ryšių: „Mums neak-

LAIMOS ŠILINGAITĖS-VANSAUSKIENĖS NETEKUS

Birželio 6 dieną, išgyvenusi beveik 89 metus, su šiuo pasauliu atsiveikino vyriausioji iš devynių seserų Šilingaitė — Laima. Ji buvo vieno iškiliausių XX šimtmečio Lietuvos valstybės politikų bei visuomenės veikėjų — Stasio Šilingo dukra.

Velionė buvo rami, jautrios sielos moteris. Nebūnant stiprios sveikatos, ją retai galėjome matyti lietuviškoje veikloje ar renginiuose. Tačiau ji nemažai rašė, palaikė ryšį laiškais su savo seserimis, išsiblaškiusiomis po tolimuosius žemes plotus Kanadoje ir Australijoje.

Laima buvo pagrįstas asmuo, kurios rūpesčių prieš dvejus metus Ilguvoje ant Nemuno kranto buvo perlaidotas Sibiro tremtinų — tėvo Stasio Šilingo, motinos Emilijos ir sesers Ramintos palaidojimas. Dabar ten prisiglaus ir didžiausiojo jų „rūpintojėlio“ — Laimos palaikai.

Sugrįžus iš tų perlaidojimo iškilmų, kur dalyvavo daugiau negu dešimtis Šilingų šeimos narių iš įvairiausių kontinentų, velionė rūpinosi, kad būtų įamžintos Stasys Šilingas. Ji, su kitų talka, stengėsi, kad jų buvusioje žemėje būtų įkurtas S. Šilingo muziejus, išleisti jo laišakai, kurie tėvo jai rašyti iš tremties. Daug ir kitokių planų bei užsimojimų ji turėjo, tik, būdamas labai kukli, ne visada jais pasidalinti norėjo.

Laima paliko vyrą Mykolą Vansauską, su kuriuo išgyveno 64 metus, Lyons miestelyje — į Vakarus nuo Čikagos. Taip pat pasiliko ir dukros: Rymantė Simaitienė, Svaja Worthington (ši gyvena tolimojoje Aliaskoje) ir sūnus Ramūnas Lyons, IL.

Jos liudi ir dešimt vaikaitių: Gytis, Vytiš, Gajus, Aras, Vanness, Manty, Aidis, o taip ir dešimt provaikaitių, kurių jauniausioji turi jos motinos — Emilijos vardą.

Liko ir penkios seserys: Ga-

linda Šilingaitė — Čikagoje, Danguolė Radzevičienė — Kanadoje, Saulėnė Pusdešienė, Rusnė Kubilienė ir Vingra Rupinskienė (šios trys Australijoje).

Velionė buvo pašarvota birželio 10 d. Petkus Marquette laidojimo koplyčioje, kur susirinko nemažas būrys iš įvairių miestų atvykusių artimųjų, draugų bei pažįstamų. Čia buvo atiduota paskutinė pagarba šiai daug pergyvenusiai, daug patyrusiai ir savo žymiojo tėvo labai daug nuveikusiai moteriai.

Su velione teko bendrauti, ypač, kai ji rengėsi į savo tėvų bei sesers perlaidojimo iškilmes Lietuvoje ir kuomet ji nuvargusi, bet laiminga iš ten grįžo. Ji vien tik gražiais žodžiais atsiliepė apie tuos, įskaitant ir aukštuosius Lietuvos pareigūnus, kurie padėjo jai įgyvendinti tėvo testamentą — atsigulti ant Nemuno kranto Ilguvoje, Šakių rajone.

Velionė labai mėgo geleis: jos namuose garbingoje vietoje buvo padėta gelė — „Nakties karalienė“, kuri žydi tik 7-8 valandas. Mano rankose yra velionės nuotrauka kartu su pražydusia šia gele. Taip pat ir trumpas laiškučiai, kurių ji su šia geleis nuotrauka siuntė savo dukrai, lygiai prieš 10 metų.

Ji tada rašė: „Kai žydejo toji stebuklingoji gelė — 'Nakties karalienė'. Nuostabi tai gelė: ji besiskleisdama tarsi gimsta, o išsiskleidusi ji — ne gelė, bet siela: lyg iš kažkur užklystanti, kvepijimu ir grožiu trumpam pabunanti ir nukeliaujanti...“

Skaitant šiuos žodžius, prisimename ir patį a.a. Laimą Vansauskiene bei daugelį kitų mūsų tautiečių, kurie, lyg ta „Nakties karalienė“ taip trumpai šioje žemėje vieši:

Laima Šilingaitė-Vansauskienė su savo numyleta gele - kaktusu „Nakties karalienė“.

Rusnė Vėjinė

DRAUGAS, 2001 m. lapkričio 28 d., trečiadienis

5

A. † A.

Dr. VYTAUTAS Z. JANKUS

Po trumpos ligos staiga mirė 2001 m. lapkričio 27 d., 6:30 v.r., sulaukęs 82 metų. Gyveno Lemont, IL.

Gimė 1919 m. rugsėjo 6 d., Lietuvoje. Baigęs Panevėžio gimnaziją, studijavo fiziką Vytauto Didžiojo universitete, Kaune.

Vokiečių okupacijos metu už antinacines pogrindžio spaudos platinimą buvo areštuotas ir išvežtas darbas į koncentracijos stovyklą Auce. Ten baisiose sąlygose dirbo prie vokiečių gynybinės Atlanto sienos statybos, kol buvo alijantų kariuomenės išlaisvintas. Apsigyvenęs Paryžiuje, studijas tęsė ir įsigijo magistro laipsnį.

Į JAV atvyko 1947 m. Fizikos studijas daktaro laipsniu baigė Stanford universitete, Kalifornijoje. Nuo 1956 m. iki pensijos dirbo Argonne National Laboratory branduolinės energijos reaktorių inžinerijos skyriuje.

Velionis buvo vedęs a.a. Mariją Tonkunaitę. Jo liūdi dukra Elizabeth Jankutė; Lietuvoje sesers Rozė Žalnierienė, Aldona Merkevičienė ir brolis Gediminas su šeimomis, taip pat pusėsėsės ir pusbroliai; Čikagoje pusėsėsės Nijolė Jankutė-Užubalienė.

A.a. dr. Jankus priklausė Azure Masonic Lodge ir Lemont Senior Citizen's organizacijoms.

Velionis bus pašarvotas ketvirtadienį, lapkričio 29 d., nuo 2 v.p.p. iki 8 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL. Atsisveikinimas masonų draugijos bei kitų draugų 6 v.v.

Penktadienį, lapkričio 30 d., po Evangelikų liuteronų apeigų laidojimo namuose, a.a. dr. Jankus bus palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse šalia žmonos a.a. Marijos.

Draugai ir pažįstami kviečiami atsisveikinime ir laidojime dalyvauti.

Nuliūdusi dukra Elizabeth

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

Ilgos ligos iškankinta, savo vyro ir dukters su meile ir rūpesčiu slaugoma

A. † A.

JUZEFA VENCKIENĖ

Mirė 2001 m. lapkričio 27 d., sulaukusi 84 metų, savo namuose Fennville, MI. Anksčiau gyveno Čikagoje.

Gimė Lietuvoje, Plungės mieste. Amerikoje išgyveno 39 metus.

Nuliūdę liko: vyras Leonas Venckus, dukterė Elytė Izokaitienė, sūnus Leonas-Vilboras su žmona Petrute, gyvenantys Brocktone, MA, seserys Julija Kazdailis iš Australijos ir Bronė Miciene, gyvenanti Lietuvoje, Telšiuose, svainis dr. Evaldas su žmona Rosemary Deckys bei kiti giminės Amerikoje, Australijoje ir Lietuvoje.

Velionė pašarvota ketvirtadienį, lapkričio 29 d., Fennville, MI, ir penktadienį, lapkričio 30 d., Marquette Chicago laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės šeštadienį, gruodžio 1 d. Iš laidojimo namų 9 v.r. velionė bus atlydėta į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 v.r. bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Vietoje gelių prašome aukoti Lietuvos našlaitiams. Nuoširdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdęs vyras ir šeima

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

kartais atrodo, jog jie taip neilgai čia pabuvojo ir iškeliavo.

Tačiau a.a. Laimos Vansauskiene gerumas, dėmesys artimui, lietuviams ir Lietuvai niekada neišnyks.

Edvardas Šulaitis

* **Jeigu Seimas pritaris Konstitucijos 47 straipsnio pataisai**, numatančiai žemės ūkio paskirties žemės pataisą užsieniečiams, ir nenustatys šios pataisos įsigaliojimui pereinamojo laikotarpio, Lietuvos valstiečių partija (LVP) ketina rinkti piliečių parašus referendumui pradėti, pareiškė LVP pirmininkas Ramūnas Karbauskis. Lietuvos juridiniai asmenys ir savi-valdybės žemę galėtų pirkti nuo pataisų priėmimo, o užsieniečiai — nuo Lietuvos narystės ES datos. Lietuva tikisi baigti derybas dėl narystės ES iki 2002 m. pabaigos, o 2004 m. tapti pilnateise ES nare.

* **Savo veiklą Lietuvoje oficialiai pradėjo nauja gyvybės draudimo bendrovė „Commercial Union Lietuva Gyvybės draudimas“**, priklausanti vieni didžiausių pasaulio draudimo grupių „Commercial General Norwich Union“. Bendrovė iki kitų metų pabaigos ketina investuoti Lietuvoje per 6.75 mln. dol. ir įsitvirtinti tarp rinkos pirmūnų. (LRVŽ, Elta)

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Artėja Jaunimo centro metinis pokylis, kuris vyks gruodžio 2 d., sekmadienį. Šv. Mišios bus aukojamos 3 val. p. p. Tėvų jėzuitų koplyčioje, trumpa akademija, programa, vakariene vyks 4 val. p. p. Jūsų laukia vertingi laimėjimai. Savo dalyvavimu ir aukomis prisidėsite prie Jaunimo centro tolesnio gyvavimo. Vietas užsisakykite skambindami tel. 708-409-0216 arba 708-636-6837.

Gintaro dirbinių, įvairių juvelyrinių papuošalų, medžio drožinių, gražių lietuviškų suvenyrų, taip pat ir skanumynų, pyragų, šakocių galesite įsigyti lietuviškoje kaledineje mugėje, kurią šį savaitgalį, gruodžio 1-2, nuo 9 val. r. iki 3 val. p. p. rengia Pasaulio lietuvių centro renginių komitetas. Jei norėtumėte išsinuomoti vietą, skambinkite Aldonai Palekionei tel. 708-448-7436.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos parapijiečiai gruodžio 2 d., sekmadienį, po 10:30 val. r. šv. Mišių kviečiami į parapijos salę, kur vyks trumpas apylinkės veiklos aptarimas ir diskusijos. Bus ir kavutė. Čia gales susieti apylinkės „veteranai“ ir naujai atvykusieji lietuviai, pasidalinti bendrais rūpesčiais, tuo pačiu susipažinti. Lauksime visų!

Programą apie lietuvių Čikagoje gruodžio 10 d., pirmadienį, 7 val. v. ruošiasi rodyti WTTW Čikagos televizijos 11 kanalas. Ta proga laidos rengėjai kviečia lietuvių visuomenės atstovus savanorius į televizijos studiją atsikinti telefonus nuo 6:30 iki 10:30 val. v. Norint dalyvauti ar gauti daugiau informacijos, prašome kreiptis į Annie Porter tel. 773-509-5559.

TRADICINIS KONCERTAS

Šeštasis kaledinių giesmių koncertas įvyks gruodžio 9 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Jį rengia Pal. Jurgio Matulaučio misijos choras po 11 val. r. šv. Mišių Pal. J. Matulaučio misijoje. Kad klausytojai galėtų maloniau išgirsti koncertą, visi yra nuodirdžiai kviečiami pasivažinti skaniais pietumis didžiojoje salėje ir sugrįžti į bažnyčią, kurioje choras pradės giedoti 1:30 val. p. p.

Stebėtina, kiek daug puikių kaledinių giesmių yra lietuvių kalba. Šiais metais vel girdėsite keletą naujų giesmių, kurias pristatys Giedrė Griškėnaitė-Gilespė. Chorui akompanuos iš California valstijos atvykęs Vidas Neverauskas, fleita palydės Rima Polikaitytė, į giedojimą įsijungs ir misijos

Švč. M. Marijos Nekalto prasidėjimo parapijos lietuvių komitetas visus maloniai kviečia į šios parapijos tradicinį pokylį, kuris vyks gruodžio 8 d., šeštadienį, mokyklos salėje, 4420 S. Fairfield Ave. 5:30 val. p. p. ruošiamas pabėdravimas, 6:30 val. v. – programa, 7 val. v. – vakariene ir 8 val. v. – šokiai, kuriems gros Algimantas Barniškis. Bilietus galima įsigyti sekmadieniais prieš ir po 10:30 val. r. šv. Mišias. Informacija skambinant Evelinai Ozelienei tel. 773-254-7333, Mairytai Kinčienėi tel. 773-927-4990 arba Salomėjai Daulienei tel. 773-847-4855.

Aras ir Lina Žliobos, gyvenantys Lisle, IL, atsilygindami už kaledines atvirutes, „Draugui“ aukoja 50 dol. Esame labai dėkingi!

Labdaros vakaras, kurį rengia JAV LB Socialinių reikalų taryba, vyks š. m. gruodžio 8 d. 6:30 val. v. „Seklyčioje“. Vakaro metu bus įteikti kun. dr. J. Prunskio metinė premija, skirta asmeniui, nusipelnusiam lietuviškoje krikščioniškoje veikloje. Bus meninė proram, vakariene ir t. t. Visus kviečiame dalyvauti.

Muzikas Ričardas Sokas ir solistė Giedrė Nedveckienė dalyvaus knygos „Lietuvai ir lietuvių“ suktuvėse ir atliks meninę programą. Knygos autorius yra žinomas bendruomenininkas, spaudos darbuotojas, buvęs ilgametis „Pasaulio lietuvių“ redaktorius ir pasižymėjęs LB darbuotojas Bronius Nainys. Čikagos, Lemonto, Cicero, Brighton Parko ir kitų apylinkių lietuvių kviečiami atsilankyti gruodžio 1 d., šeštadienį, 7 val. v. į šios knygos suktuves. Tas vakaras yra JAV LB 50-mečio suktuvės tėsins.

vaikų choras „Vyturys“, vadovaujamas Dariaus Polikaičio. Taip pat girdėsime ir solistę Lijaną Kopūstaitę-Pauletti. Per septynerius Birutės Mockienės vadovavimo metus choras išaugo bei tapo tvirtai susijungusiu ansambliu, kuriam kiekvienas dirigentės rankų mostas ar pirštų judesys turi prasmę.

Visa lietuviška visuomenė ir jų kitataučiai draugai maloniai kviečiami pasiklausyti neeilinio kaledinių giesmių koncerto. Bilietus labai prašome įsigyti kaip galima anksčiau, nes reikia užsakyti maistas. Bilietai platinami sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 1 val. p. p. prie misijos durų, taip pat galite skambinti R. Stropui tel. 815-836-1845.

B. A. Vindašienė

Geriausią kalėdinę dovaną – DRAUGO prenumeratą!

Kalėdų proga užsakykite DRAUGĄ savo draugams, vaikams, anūkams, giminėms ir pažįstamiems (pirmą kartą prenumeruojant tik \$65.00 metams JAV). Mes nusišysime gražų pranešimą, kad Jūs užprenumeravote DRAUGĄ jų vardu.

Kalėdų proga užsakau DRAUGĄ

Siųskite:

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, valstija, zip code _____

Dovanoja:

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, valstija, zip code _____

Čikagos gyventojai, kurių pajamos nedidelės, mokesčius už dujas, elektrą gali mokėti padedant specialiai programai – „Low Income Home Energy Assistance Program“. Namų rūpybos departamentas (Department of Housing) taip pat remia menkas pajamas gaunantį namų savininkus, jei šie nori pasitaikyti neveikiantis šildymo sistemoms. Šių pagalbos programų pavadinta „Emergency Housing Assistance Program“. Daugiau informacijos apie tai galima gauti skambinant tel. 311.

Vairuotojai, žiemą gatvėje prie šaligatvio statydami automobilius, būkite atidūs! Nuo gruodžio 1 d. įsigalioja apribojimai ir draudimai, kuriuos jūs galite matyti įspėjamosiose lentelėse-kelio ženkluose. Juose vairuotojai dažniausiai perspėjami, jog mašinų nesistatytų, jei prisnigta daugiau kaip 2 coliai (inch), o taip pat nelaikytų automobilių tuomet, kai gatvės valomos, – nuo 3 val. r. iki 7 val. r. gruodžio 1 – balandžio 1 d. (nėsvarbu, ar gatvės sniegas yra, ar nėra). Nesilaikant šių taisyklių vairuotojams gali tekti mokėti 115 dol. už mašinos nutempimą ir 25 dol. baudą. Nuo 2002 m. sausio 1 d. ši bausmė padidės – bauda bus 50 dol., o automobilio nutempimas – 150 dol.

Kūčios Pasaulio Lietuvių centre ruošiamos gruodžio 16 d., sekmadienį, 12 val. Čia bus įvairiausių žuvies patiekalų, grybų ir kitų tradicinių Kūčių stalo valgių. Atvykite pabandyti šeiminių sugebėjimų! Vietas užsisakykite skambindami Aldonai Palekionei tel. 708-448-7436.

Lietuvos kariuomenės vado generolo Jono Kronkaičio paskaita „NATO Enlargement: The Baltic Dimension“, skaityta ALTO surengtame pristatyme Čikagos miesto centre, atskiru leidiniu išleido Amerikos Lietuvių Taryba. Šis leidinys faktais ir skaičiais pateikia svarius argumentus, palaikančius Lietuvos įstojimą į NATO sąjungą. Leidinys tinka paduoti amerikiečiams politikams bei spaudos atstovams ir bendrai supažindinti angliškai kalbančią visuomenę su Lietuvos siekimu įstoti į NATO. Norintys gauti leidinukų, kreipkitės į ALTO būstinę. Būstinės adresas: „Lithuanian American Council, 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL 60629; tel. 773-735-3946; faksas 773-735-3946, elektroninis paštas ALTCenter@aol.com

Čikaga ruošiasi žiemai. Čikagos meras Richard M. Daley pranešė, jog, be visų kitų žiemos pasiruošimo darbų, įsigytos naujos sniego valymo mašinos – „Snow Tigers“ – jos truputį mažesnės nei įprastos ir yra tinkamos siaurams gatvėms valyti. Čikaga žiemai įsigijo ir 404,000 tonas druskos. Sniego tvarkymas vyks sklandžiai, jei ir patys čikagiečiai rūpinsis gatvių, gatelių ir takelių tvarka. Meras R. Daley ragino, jog visų pirmą Čikagos gyventojai nusivalytų savo laiptus ir takelius prie namo, o taip pat apsitvarkytų aplink šiukšlių kontenerius. Būtų gerai, jei žmonės padėtų sušluoti sniegą savo vyresniems kaimynams ar žmonėms su negale, apvalytų gatvių vandens kranus (fire hydrants), kad gaisro atveju jie būtų veikiantys. Valant automobilius, sniegas turi būti metamas ne į gatvę, o šaligatvio pusėn. Daugiau informacijos internete

www.cityofchicago.org

KORP! NEO-LITHUANIA ATEITIS – LIETUVOJE

Sekmadienį, lapkričio 25 d., PLC Botių menėje, Lemonte, Lietuvių studentų tautininkų korporacija Neo-Lithuania atšventė savo 79 metų sukaktį. Taip pat įvyko ir kas antrus metus rengiamas neolithuanų suvažiavimas.

Suvažiavimas prasidėjo korporacijos vėliavų įnešimu bei Lietuvos himnu. Po to vyko vyr. valdybos pirmininko Eduardo Modesto pranešimas, sveikinimai, tylos minute buvo pagerbti mirusieji korporacijos nariai. Vyr. valdybos vicepirmininkė Daiva Meilienė visiems pristatė gerai žinomą poetę, rašytoją ir filisterę (filisteris – korporacijos narys, jau baigęs aukštuosius mokslus) Eglę Juodvalkė, kuri su kolegomis dalinosi išpuoliais iš Lietuvos, iš kur vos prieš mėnesį sugrįžo.

E. Juodvalkė papasakojo apie savo susitikimą su Korp! Neo-Lithuania nariais Kaune: „Korporacija mane priėmė labai šiltai. Pasijutau labai sena, nes tiek pagarbos, atrodė, per visą savo gyvenimą neužsitarnau. Ką pastebėjau? Kad mūsų kolegos Lietuvoje nemoka korporacijos dainų, išskyrus „Gaudeamus“. Ir melodijas kitas sukūrė. Studentai man prisipažino, jog norėtų, kad moterys atsiskirtų nuo korporacijos ir, kaip kadaise, priklausytų Filiae Lithuanian korporacijai, kadangi esą estai ir latviai iš lietuvių tyčiojasi, mat pastarieji moterį į korporaciją neįleisdžia. Jaunieji mūsų kolegos paklausė mano nuomonės apie naująjį garbės narį. Jie nori paskirti poetą Justiną Marcinkavičią, kadangi jis daug padarė Lietuvai. Bet priklausė Tarybų Sąjungos komunistų partijai. Aš pasakiau, kad tai būtų tų korporantų, kurie mirė ištremti Sibire, išniekinimas. Korporacijos garbės nariais jau yra: Jonas Basanavičius, Vaitgantas, Petras Višinskis, Antanas Smetona, Maironis, Jonas Jablonskis, Bronius Balutis.

Eglė prieš metus išleido autobiografinę knygą „Cukraus kalnas“. Kaip ji pati sako, tai – „mano gyvenimo istorija su visomis klaidomis, kaip aš gyvenau su diabetu, o ne kaip reikia gyventi“. Rašytoja jau 46 metus, nuo pat vaikystės kovoja su šia liga: „Žmonės, susirgusieji cukralige, atrodė, kad gyvenimas baigėsi. Anaipol. Aš su savo diabetu išmačiau visą pasaulį“. Lietuvių poetė lankėsi Šiauliuose, Pansevėje, Telsiuose ir susitiko su savo skaitytojais, ir ne tik. Jai pasirodė, kad žmonės Lietuvoje jau daug daugiau žino apie šią ligą ir kaip su ja reikia gyventi.

Pirmajame darbo posėdyje, kuriam pirmininkavo Antanas Juodvalkis, vėl pasisakė vyr. valdybos pirmininkas, supažindinęs su jaunųjų kolegų veikla Lietuvoje. Korp! Neo-Lithuania įsteigta 1922 m. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete. Sovietinės okupacijos metu korporacijos veikla nutrūko. Prieš dešimtmetį Lietuvoje korporacija vėl atsikūrė, tik šiek tiek pakeitė pavadinimą – tapo tautinė lietuvių studentų korporacija Neo-Lithuania, dėl ko suvažiavime kiltų diskusijų. Lietuvių korporacijoje yra per 90 narių. Išėjimoje neolithuanai savo veiklą oficialiai atgaivino 1955 m. Toronte įvykusiam suvažiavime. Tuomet lietuvių studentų, bestudijuojančių Amerikos bei kitų kraštų universitetuose, gretos viršijo 400. Šiandien – vos 150. O suvažiavime dalyvavo apie 30 korporantų. Kazė Brazdžionytė-Kazlauskienė apgailestavo:

„Oi, kokie anksčiau būdavo suvažiavimai. Nepalyginsi su šiandieniniais. Gaila, kad laikas pasikeitė“.

Kad laikas pasikeitė pripažįsta ir Eduardas Modestas. „Išėjimoje korporacijos veikla susilpnėjo. Kas priklausė mūsų korporacijai? Mūsų tėvai, po to mes – vaikai, na, dar mūsų vaikai. Jaunųjų neturim. Privalom keisti savo tikslus. Anksčiau siekėm Lietuvos nepriklausomybės visais savo darbais, dabar korporacijos ateitį matome tik Lietuvoje, todėl privalome jiems padėti ir dvasiškai, ir materialiai“. Išėjimoje kasmet dešimčiai jaunųjų kolegų Lietuvoje siunčia stipendijas po 300 dolerių ir dar po 3,000 dolerių korporacijos veiklai paremti.

Pirmininkas pristatė ir išėjimoje veiklą: „Šiomet vyksta 39-asis „Dirvos“ novelės konkursas. Korporacijos mcenatas Simas Kašlionis dar gyvas būdamas skyrė premijas šiam konkursui. Šių metų komisija (Dalia Badarienė, Eglė Juodvalkė ir Daiva Meilienė) iš 39 novelių, visų gautų iš Lietuvos, geriausias turėtų išrinkti sausio pabaigoje“. Ką dar nuveikė korporacija per praėjusius metus? Surengė ketvirtas golfo žaidynes, kurių metu gautos lėšos skiriamos stipendijoms korporantams ir jų vaikams, gyvenantiems Amerikoje; rėmė žurnalo „Naujoji viltis“ leidimą.

Per pertrauką pakalbinome suvažiavimo dalyvius. Valentinas Krumpis į korporaciją įstojo 1964 m., kadangi jo visi artimiausi draugai čia buvo. Taip ir įsitraukė. Teko būti pirmininku, tėvūnu, prižiūriniu „juniorus“ (tai tie, kurie korporacijoje tik pirmi metai). „Bandėm išlaikyti lietuvių kalbą, tradicijas, traukti lietuvių ir nutolusių nuo lietuvių į organizacijas ir renginius. Turėjome orkestrą, dvi šokių grupes, sporto skyrių. Varsą organizuodavom stovyklas, kurių vienas iš neoficialių tikslų buvo „suzenyti“ lietuvių. Stovyklų dėka kiek neolithuanų šeimų susikūrė! – prisimena V. Krumpis.

Arb. elegant. Vaclovas Mažeika į korporaciją pateko dar Lietuvoje 1936 m. Tuomet jis mokėsi VDU Technikos fakultete. „Kai buvom jauni, buvom labai aktyvūs. Pvz., Naujųjų metų sutikimas buvo vienas didžiausių lietuviškų renginių Čikagoje. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, korporacijos veikla subliūško. Kodėl? Juk Korp! Neo-Lithuania – giliai patriotinė organizacija. Būnant svetimame krašte buvo ir didelis akstinas kovoti už pavergtą Tėvynę. Dabar jau nebėra entuziazmo, o, be to, ir jaunimo“. V. Mažeika šiek tiek papasakojo apie korporacijos papročius ir tradicijas, kurias daugiausia pasiskolinti iš vokiečių studentų. Vokietijoje tokia korporacija veikia nuo seno. Daug lietuvių studentų studijavo Vokietijos universitetuose, kaip ir lietuviškosios korporacijos steigėjas Valentinas Gustainis.

Ne taip paprasta patekti į korporaciją: „Pirmausia tampa „junioru“. Vienerius metus mokaisi, susipažįsti su korporacija. Nešioji tik žalią kepuraitę ir ženkluką. Po metų turi išlaikyti egzaminą, tada esi pakeliamas į „senjorų“, gauni žalią kepuraitę ir juosteles. Labai populiarūs būdavo „Alučiai“ – draugiški subvintai, kuriuose „juniorai“ patar naudavo „senjorams“. Būdavo išrenkamas vyr. aludaris, vyr. dainininkas. Nusikaltus skiriamos baudos – vienu mauku išgerti bokalą alaus, pašokti baletą ar papasakoti anek-

dotą“. Eglė Juodvalkė į korporaciją pateko tėvo ir brolio, kurie buvo korporacijos nariais, dėka: „Nuo mažens man tai pažįstama. Visuomet patiko korporacijos pagrindinė mintis ir šūkis – Pro Patria. Taip, dabar apsilpo ta mūsų veikla. Anksčiau turėjome ir minėjimus, šokių šventes, pažymėdavom garbės narių suktuves. Marquette Parkas atstojė Lietuvos universitetą, nes ten visi gyvenom. O kas dabar? Kad nepritrauktų vietinio jaunimo. Geriausiai, jei iš Lietuvos siųstų korporantus, kurie čia įneštų naujų vėjų“. Antrajame darbo posėdyje išrinkta nauja vyr. valdyba, revizijos komisija, taryba, garbės teismas. Vyr. valdyboje liko senieji jos nariai: pirm. Eduardas Modestas, vicepirm. Daiva Meilienė, izd. Algis Augaitis, sekr. Vita Girdvainienė ir arb. elegant. Vaclovas Mažeika.

Pirmą kartą po šešerių metų surengta Čikagos padalinio sueiga. Jos pirmininkas pasiūlė abiem valdyboms susijungti: „Pasižiūrėkim, kur gyvenimo sąlygos mus atvedė? Nebėra Marquette Parko, kuris atstojė mums universitetą, kur kas antras namas kalbėjo lietuviškai, kur turėjom bažnyčią, mokyklą, kur pagaliau turėjom 69-tą gatvę. Dabar tarp mūsų nebematau nei vieno studento. Išblėso mūsų judėjimas. Tai gal junkimės po vienu stogu? Vietoj dviejų valdybų išrinkim vieną, gal tuomet galesim ir nuveikti daugiau“.

Suvažiavimo dalyviai išrinko abi naująsias valdybas, kurios turės nuspręsti, ką toliau daryti.

Suvažiavimas baigėsi. Po lietuviškos vakarienos visi traukė namo, tik šiandien jau nebe į Marquette Parką, kaip kadaise. Kur galbūt dar laukdavo „Alučiai“, šokiai ar pasibendravimai. Pabandžiau išsivaizduoti visus šios žmones jų studentavimo laikais, kuomet jie kūrė lietuviškas organizacijas, stengėsi dėl Lietuvos didelio patriotinio jausmo vedini ir, svarbiausia, pusę šimtmečio praleidę svetimame krašte sugebėjo išlikti lietuvišiais. Ar sugebės tai padaryti mūsų trečioji karta?

Rusnė Vėjūnė

Atsiusta paminėti

„Pasaulio lietuvių“ žurnalas, kurį leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, išėina kas mėnesį ir rašo apie įvairių lietuvių bendruomenių, išsibarsčiusių po visą pasaulį, veiklą. Redakcijos ir administracijos adresas: 14911 127th Street, Lemont 60439-7417; tel. 630-257-8217.

Skelbimai

ADVOKATAS
Vytėnė Lietuvininkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersiai gatvės nuo „Drugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL.

IMIGRACINIS TEISĖS
ADVOKATAS
AURELIUS BUTVILAS
Tel. 312-580-1217
135 S LaSalle #2300 Chicago, IL 60603
Galimos konsultacijos šėštadieniais

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas
Jonas Gibaitis
Civilinės ir kriminalinės bylos
6347 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8 v.r. iki 5 v.p.
Šėštad. 8 v.r. iki 1 v.p.

Palaimintojo Jurgio Matulaučio misijos choras. Viduryje sėdi chorvedė Birutė Mockienė ir misijos kapelionas kun. Algirdas Polikas, SJ